

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1933.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

A leszerelés tizparancsolata

Felhívást intéztek a svéd asszonyok a világ összes asszonyaihoz abból az alkalomból, hogy Svédország harminc női szervezete nagygyűlést rendezett Stockholmban. Ez a világhiáltvány néltőán képviseli azt a felfogást, amellyel anyáknak és leendő anyáknak kell viseltetniük egy esetleges totális háború borzalmaival szemben. Az asszonyok nagygyűlése, a közeli Finnországban történt eseményektől megborzadva, azt sürgeti, hogy legyen vége az embertelen légi és tengeri háborúnak és e cél érdekében egy hatalmas erkölcsi világfront megalakulását sürgeti. Ebben a mozgalomba a felhívás szerint be kell kapcsolódnia a világ összes asszonyainak, hogy közös erőfeszítéssel ismét békét teremtsenek a háborútól korbácsolt, megkínzott földön. Gyönyörű ez a célkitűzés, valóban elmondhatjuk, hogy gyöngéd, érzékeny asszonyi szívhez illő. Mert ez a női nem igazi rendeltetése, hogy sebeket mulasszon, kibékítsen, eloszlasson haragot, viszályt, kaini gyűlölet-ködöt.

Elmondhatjuk, hogy már eddig is megtettek mindent az asszonyok, hogy létrehozzák a kiengesztelődés művét. Ebben a tekintetben ők éppen olyan fáradhatatlanok, mint a pápa, aki apostoli trónjának magasságából hangoztatja, sürgeti szüntelenül az egyetemes megbékülést. A legutóbbi évtizedben végtelenül sokat fáradoztak az asszonyok e cél érdekében. Női kongresszusok voltak a nagy világvárosokban, egész sereg egyesület alakult, hogy közös erővel megakadályozzák a fegyverek, a gyűlölet elhatalmasodásának uralmát. Voltak olyan női tömörülések, amelyek a legkétségbeesettebb megoldásoktól sem riadtak vissza, csak hogy megakadályozzák a férfiak összecsapását. Egy ilyen békepropaganda-gyűlés alkalmával például arról volt szó, hogy ne szüljenek mindaddig a nők, amíg háború fenyegeti e kor nemzedékét. Sem jóakarásban, sem erélyben nem volt tehát hiány. De mit tehetnek a gyenge nők, amikor az erős férfiak is gyengéknek bizonyulnak az idők tirannikus fejleményeivel szemben?

Ebből az alkalomból előveszünk egy nyomtatványt, amely mindannak ellenére, hogy mindössze tizenkét éves, messzített idők elavult korszellemét árasztja. A híres leszerelési indítvány ez, amelyet a világbéke legkeményebb férfi-harcosai nyújtottak be a Népszövetséghez az 1928-ban tartott leszerelési konferencia alkalmából. Akár a leszerelési tizparancsolatának is nevezhetnénk ezt a tiz pontból álló indítványt, olyan apodiktikus befűzésű úgy a hangja, mint a tartalma. Ez az indítvány azután gyökeresen elmentézi a háború lehetőségének még a gondolatát is. Lássuk csak, mit javasol?

Az egész világon minden szárazföldi, légi és tengeri hadsereg feloszlatandó és megakadályozandó, hogy bármilyen formában is feltámadhasson. Minden fegyvert, lőszert, kémiai hadiszert meg kell semmisíteni. Az összes hadihajókat és repülőgépeket szét kell szedni. A hadiköltségvetés megszüntetendő. Erődök, tengeri és légi bázisok lerombolandók. Minden háborút szolgáló találmány és szabadság eltiltása. És így tovább hasonló szellemben végez minden háborút szolgáló eszközzel, vagy elgondolással az említett jámborszándékú naiv indítvány. Mert ugyebár minden, a valóságtól elvonatkozott költői képzelgést láthatunk ebben az írásban ma, amikor már mindenütt fantasztikus ércigyo-

A Szovjet csapatok egyes helyeken áttörték a Mannerheim-vonalat

A finn ellentámadások csak részben jártak sikerrel. — A harcok hevessege minden képzeltet felülmúl. — Szünet nélküli pergőtűzzel igyekeznek megtörni a finnek ellenállását

Rómából jelentik: A Giornale D'Italia tudósítójának jelentése szerint jól értesült körökben

megegerősítették azt a hirt, hogy az oroszok február 11-én benyomultak egyes helyeken a Mannerheim-vonalba.

A finnek ellentámadásba mentek át, de nem sikerült kiűzni valamennyi elfoglalt állásból az oroszokat.

A Matin tudósítója jelenti, hogy az orosz tüzérség valamennyi ütege, beleértve a legnehezebb ágyukat is,

állandóan pergőtűz alatt tartja a summai vonalat, mialatt a szovjet bombázók a bombák valóságos záporát zudítják a finn állásokra.

Hétfőn a finnek 9 szovjet gépet lőttek le. Az elmúlt 24 óra alatt az oroszok 1000 embert és 72 harci kocsit vesztek. Hétfőn az oroszok

több új hadosztályt vetettek küzdelembe, mert Summánál a havazások előtt akarják kicsikarni a döntést.

A legújabb jelentések szerint az oroszok benyomultak a finn állásokba és a finn ellentámadások csak részben jártak sikerrel.

A kuhmoi szakaszon a finnek szintén ellentámadásba mentek át és itt az oroszok 700 halottat hagytak a csatatéren.

Helsinki illetékes körök a karéliai hadműveletekkel kapcsolatban kijelentik, hogy a szovjet csapatok csakugyan elfoglaltak egyes megerősített állásokat, de a finnek ezeket az állásokat részben visszafoglalták, miután azonban

a harcok még nem értek véget, nem lehet szó arról, hogy a szovjet csapatok áttörték a Mannerheim-vonalat.

(Dunaposta.)

A summai vonal állandó pergőtűz alatt áll

Rómából jelentik: A Popolo di Roma helsinki jelentése szerint a finnek a leghatározottabban cáfolják azt a külföldi hírt, mintha az orosz csapatok 32 finn erődöt megszálltak volna. Igaz, hogy az oroszoknak sikerült néhány előretolt finn állást nagy áldozatok árán elfoglalni, de a nagy csata tovább folyik és a végleges eredmény még távolról sem alakult ki. A summai ütközetet egyesek Verdun ostromához hasonlítják és hangoztatják, hogy

a küzdelem hevessege minden képzeltet felülmúl.

Az oroszok állandóan legjobb csapataikat vetik a harcba és küzdelmük rengeteg áldozattal jár. Az elkeseredett küzdelem ellenére is a finn csapatok vezetősége nagy reménységgel néz a tavaszi offenzíva elé, mert akkorra teljessé válik

Az oroszok állandóan friss erőket vetnek harcba

Párisból jelentik: (Rador.) A francia lapok ismét a finnek hősi ellenállásával foglalkoznak. Charles Maurice a Petit Parisienben azt írja, hogy a finnországi harcokban

a Szovjet még mindig nem győzött.

Nem lehet tudni, hogy az a szovjet jelentés, amely 32 erődítmény elfoglalásáról szól, nem túlzott-e. Az bizonyos, hogy állandó friss hadosztályokkal nagy nyomást gyakorolnak a finn védelmi vonalak

ként húzódnak az erődvonalak és a fegyverkezés költségei a csillagászati számokkal versengenek. Sajnos, sem a Népszövetség, sem az egyes államok erőfeszítései, sem a békét szolgáló férfiak kiállása nem tudta megakadályozni ennek a háborúnak tengeren, szárazföldön és léghben zajló rettenetes kifejlését. Így legmélyebb el-

a finn védelem. Ezért mondják azt, hogy Finnországnak nincs semmi oka arra, hogy alkudozásokba bocsátkozzék.

Finnország joggal tekinti magát győztesnek és azt várják, hogy Oroszország gondoskodjék magatartásának megváltoztatásáról. (Radiopress.)

Helsinkiből jelentik: A finn főhadiszállásról jelentik, hogy az utóbbi napok harcai során a szibériai siosztások és tiz zászlóalj nehéz tank működtek közre. Ezek

a tankok 70 tonmásak és egyenkint három ágyúval vannak felszerelve.

Az orosz légihaderő is sokkal nagyobb számban működik, mint eddig. Óriási aranyu bombázókkal igyekeznek megakadályozni a finnek abban, hogy friss csapatokkal válsák fel a küzdőket. (Rador.)

ra. A finn ellentámadások jó eredménnyel végződtek.

A Le Jour emlékeztet Chamberlain azon nyilatkozatára, amelyet a közös haditanács ülése után tett és amely szerint

a szövetségesek további segítséget küldenek Finnországba.

Az Excelsior a finnországi ellenállással kapcsolatban azt írja, hogy a Szovjet az az állam, amelynek német segítségre van szüksége.

ismerésünk ellenére is bizony csak csüggeteg érzéssel olvassuk a lelkes svéd nők felhívását. Féltünk, hogy sóhajtásuk elvész abban az irtózatos hangorkánban, amelyet csak fokozhatnak a konok elhatározás futószalagján készülő újabb és újabb ezernyi tankok, bombavető és ágyúk. (F)

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BONT?

Négyszázezer ember ostromolja a Mannerheim-vonalat

Párisból jelenti a Havas-ügynökség, hogy a karéliei földszorosban folyó ütközet

a finn dráma második felvonását jelenti. Minthogy a Mannerheim-vonalat nem sikerült áttörni, most a karéliei szoroson elhúzódozó erődtáborokat akarják az oroszok elfoglalni. A szorosban eddig elhelyezett 12 orosz hadosztályt

öt újabb hadosztállyal egészítették ki és így összesen 400.000 főnyi haderő küzd a Mannerheim-vonal ellen.

Katonai szakértők megállapítása szerint, ha az orosz csapatoknak sikerülne is behatolni a megerősített finn állásokba, azért hatalmas árat kell fizessenek, de

az ezután következő vonalak szinte legyőzhetetlen akadályokat alkotnak.

A második vonal északi részén van az ú. n. morónák vidéke, amelyek 50—60 méteres sziklafalak és itt még az elképzelhetetlen erősségű támadást is hónapokon keresztül fel tudják tartani a finnek.

A Havas-ügynökség jelenti, hogy a legutóbbi harcokban a finnek visszaszerezték az oroszok

által Mounajervinél és Summánál elfoglalt állásait. Az oroszok Tajpalánál tovább tartják magukat.

Washingtonból jelentik: A szenátus 49 szavazattal 27 ellenében jóváhagyta a Finnország-nak és Kinának nyújtandó hiteiről szóló törvényjavaslatot.

LAPUSNIKOV TABORNOK IRÁNYITJA A KARÉLIAI HADMŰVELETEKET

A stockholmi Tidningen jelentése szerint a karéliei ütközetet orosz részről Lapusnikov vezérkari főnök irányítja. Mielőtt a vezérkari főnök a frontra utazott, kihallgatáson jelent meg Sztalinnál és Molotovnál. Hír szerint mindketten azt a parancsot adták neki, hogy

a Finnország elleni hadjáratot a legrövidebb időn belül be kell fejezni.

Helsinkiből jelentik: (Rador.) Finn katonai körökben kijelentették, hogy a véres harcok során az oroszoknak sikerült több megerősített pontot ideiglenesen elfoglalni.

a finnek ellentámadása eredményes volt és nem lehet szó arról, hogy az oroszok benyomultak volna a Mannerheim vonalba.

Göbbels éles beszédben bírálta Anglia hadviselési módszerét

A semleges államok közvéleménye nem viselkedhetik ellenséges érzülettel Németország iránt. A német-orosz gazdasági egyezmény óriási jelentősége. A szövetségesek gyors döntést szeretnének kierőszakolni

Berlinből jelentik: A Nemzeti Szociálista Párt egyik munkáulésén Göbbels dr. beszédet mondott és kifejtette elvi álláspontját a semlegesség kérdésében. Lehetetlen dolog — mondotta — és a semlegesség fogalmával nem egyeztethető össze, hogy különbséget tegyenek a közvélemény és az állam véleménye között. Ha például

bizonyos államok semleges magatartást tanúsítanak, ugyanakkor a közvéleménynek minden publicisztikai talkapást megengednek a német nép és vezére ellen.

Göbbels ezután határozottan szembe fordult az emberiség fogalmának angol értelmezésével, amely szerint emberiesnek kell tekinteni minden hadieszközt, amelyben az angolok a németekkel szemben fölényben érzik magukat, viszont nem humánus cselekedet az, ha Németország felhasználja azokat a fegyvereket, amelyekben ereje rejlik. A világnak meg kell értenie, hogy a mostani háború elvi küzdelem a német szociális államrendszer és az angol plutokrácia között. Elkerülhetetlenül be kellett következnie az Angliával való összecsapásnak. Ha Anglia nem adja fel a hegemoniára való törekvését, a német birodalom nem engedheti magát megtéveszteni bizonyos angol szólamoktól. Nem hanyatló, hanem fejlődő nép akarunk lenni — mondotta Göbbels. Ha Anglia vitássá teszi azt a tért, amelyre ehhez szükségünk van és ha angol diplomata kijelenti, hogy a világ nem elég nagy Anglia és Németország számára, az egyiknek el kell süllyednie, akkor te süllyedj el Anglia — fejezte be beszédét a német propaganda miniszter. (Dunaposta.)

RENDKIVÜLI MÉRTEKET FOG ÖLTENI A NÉMET-OROSZ ÁRÚCSERE

Berlinből jelentik: Az új német-orosz gazdasági egyezménynek két pontját tartják különösen fontosnak és pedig azt, hogy

az egyezményt nem lehet ideiglenes megállapodásnak tekinteni

és hogy ez az egyezmény újabb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy az angol blokádnak céltalan. Az Angriff szerint az egyezményben az a legfontosabb, hogy

Németország és Oroszország gazdasági téren a jövőben kölcsönösen kiegészítik egymást

és hogy az árucseré forgalom rendkívüli mére-

teket fog ölteni. A Deutsche Allgemeine Zeitung rámutat arra, hogy a jelenlegi időben nem volna célszerű az egyezmény részleteit nyilvánosságra hozni és közölni, hogy milyen áruk azok, amelyeket a két ország egymásnak szállítani fog. (Rador.)

OROSZORSZÁG NÉMET ÉLETTERRE VALTOZIK

Párisból jelentik: A Moszkvában aláírt német-szovjet gazdasági egyezményrel Németország életterébe akarja bevonni Szovjetországot. Inkább egy olyan szervezési tervről van szó, amelynek segítségével német technikusok kihasználhatják a szovjet nyersanyagforrásokat. A moszkvai jelentés beszámol arról, hogy az árucseré kiterjesztése céljából újabb egyezményeket fognak kötni.

Berlinben azt remélik, hogy a német mérnökök tevékenysége következtében növelni lehet a szovjettermelést, de ez a politika nem új dolog. Már a cári időkben is foglalkoztak ennek a tervnek a megvalósításával, de a németek fokozatosan elvesztették befolyásukat Oroszországban. A német gyarmatosító tervek, amelyek a hitlerista imperiálizmust jellemzik, előírják, hogy:

1. Olyan birodalmat kell létesíteni, amelynek határain belül egyesítve élnek a németek és közöttük csak igen csekély számban legyenek kisebbségek.

2. A német határok mentén vazalus államok legyenek, mint amilyen ma Szlovákia, amelynek egész gazdasága német vezetés alatt áll. Mászóval ezek a gyarmatok a birodalom számára dolgozzanak.

Ilyen elvek alapján kötötték meg a moszkvai egyezményt, amely

biztosítja a német ellenőrzést a szovjet termelésben.

A tárgyalások igen nehezen haladtak és azért tartottak ilyen sokáig. Az bizonyos, noha Szovjetországot elfogadta a német feltételeket, az csak azért történt, mert

Moszkvában a finn háború kudarca után tisztában vannak azzal, hogy képtelenek egyedül továbbra is fennmaradni.

Párisban tisztában vannak az egyezmény fontosságával, de azzal is, hogy sok víznek kell még lefolyni a Volgán és Elbán, hogy ezt az egyezményt teljes mértékben végre is hajtsák. (Rador.)

Amerikai felfogás szerint világháborúval kell számolni

Washingtonból jelentik: Stark admirális, a haditengerészet vezérkarának főnöke a kamara tengerészetiügyi bizottsága előtt kijelentette, hogy az európai és távolkeleti helyzet olyan fenyegető, hogy

világháborúval kell számolni.

A nemzetközi helyzet Stark admirális szerint sokkal súlyosabb, mint 1914-ben és 1915-ben volt és

minden lehetősége meg van annak, hogy az Egyesült Államok akaratuk ellenére a háborúba sodródjanak.

Németország és Szovjetországra végső céljait nem lehet előre látni és ez országok kormányainak nyilatkozatait sem lehet tudomásul venni. (Rador.)

ELSÜLLYEDT HAJÓK

Hágából jelentik: A Holland Távíratí Iroda jelentése szerint valamennyi lap elítéli a Burgersbijk hajó megtorpedozását. A Nieuwe Rotterdamsche Courant azt írja, hogy semmiféle olyan ok nincsen, amivel egy ilyen háborús cselekedetet meg lehetne indokolni. A hajó szokásos útvonalán haladt Hollandia felé, Hollandia számára szóló rakománnyal. A lap követeli, hogy a kormány a legnagyobb eréllyel tiltakozzon, mert az egész holland nép támogatja ebben az akcióban, miután kiéhezettani nem hagyhatja magát. Az Algemeen Handelsblad szerint a hajó elsüllyesztése jobban megsebezte a holland népet, mint ahogyan azt szavakkal kifejezni lehet. Az ilyen torpedozás nem egyéb, mint kalózkodás. A nemzetiszocialista érzelmű Het National Dagblad is azt írja, hogy ilyen eljárásra nincs lehetőség. (Rador.)

Rio de Janeiroból jelentik: Harwood admirális jelentette a rio de janeiro angol követségnek, hogy a Wakama nevű német hajó tiz tiszt és harminchat főnyi legénységét egy angol hadihajó megmentette. Mint ismeretes, a Wakamát, amely kifutott a rio de janeiro kikötőből, hogy Pernambuco érjen, saját legénysége süllyesztette el. A hajón 6 ezer tonna gabona, kávé, zsír, bőr, ásványok és gyapot voltak. (Rador.)

Brüsszelből jelentik: (Rador.) Egy halászhajó közölte, hogy elindult a Daloro nevű svéd hajó segítségére, amely az ír partok mentén torpedótámadásnak esett áldozatul és süllyedőben van. A halászhajó kapitánya később jelentette, hogy a Daloro 30 matrózát fedélzetére vette.

Hír szerint a 8500 tonnás British Triumph nevű angol tartályhajó elsüllyedt.

Egy másik jelentés szerint a skóciai tengerpart közelében elsüllyedt egy 10.190 tonnás másik angol tartályhajó is. Legénységének 28 tagját megmentették és 13 tagja eltűnt.

CORSO mozi

Ma kerül bemutatásra két igazi filmművész páratlanul érdekes filmje:

Willy Fritsch és Nagy Kató

Selyemzsiróron

100 százalékos németül beszélő film

Lenyűgöző cselekmény

kitűnő zene

piazar kiállítás

A Paramount-híradó szenzációs premierje

Németország újabb korosztályokat hívott fegyverbe

Brüsszelből jelentik: (Rador.) Requete ezredes az Independence Belgeben azt írja, hogy a nyugati fronton stagnáló helyzetből nem szabad arra következtetni, hogy a blokád-stratégia nem járna eredménnyel. Ellenkezően áll a helyzet, mert számos lehetőség van a tevékenységre.

Ha Németország elvesztené a Balti tenger feletti uralmát, hat hónapon belül le lenne győzve. A brit hadiflotta ezidőszerezt azonban nem nyomulhat be a Balti tengerre csak akkor, ha a konfliktus Skandináviára is kiterjedne. Az orosz kudarc következtében Németország nincsen már fenyegetve azáltal, hogy az ellenségeskedés Svédországra is kiterjed és hogy ebben az esetben Nagy-Britannia beavatkozására sor kerülhet.

Az északi Jeges tenger is beavatkozási pontra alkalmas, mert ha a blokádott itt is megszerveznék, úgy Szovjetország el volna vágva a külvilágtól, gazdasági helyzete megromlana, ami viszont befolyásolná a Németországba irányuló szállításokat.

Rómából jelentik: (Rador) A Német Távirati Iroda jelentése szerint az 1919-ben és 1920-ban született katonaköteleseket március elején behívják.

ANGOL—NÉMET FOGOLYCSERE

Londonból jelentik: Butler angol külügyi államtitkár az alsóház ülésén a hozzáintézett kérdésekre kijelentette, hogy az angol és a német kormány elfogadta a hadifoglyok közvetlen kicserélésére, vagy egészségi állapotukra való tekintettel, semleges országokba való elszállításukra vonatkozó tervezetet. Ez az 1919. évi genfi megállapodás hatodik szakasza alapján készült. A részletek megállapítása még folyamatban van, de még nem lehet megjelölni azt az időpontot, amikor a kicserélés megkezdődhetik.

More Belisha volt angol hadügyminiszter az egyik nagy hetilapban cikksorozatot ír, a melyben a háborús eseményeket tárgyalja. Nagy feltűnést keltett a volt hadügyminiszternek az a megállapítása, hogy a szövetségesek kénytelenek a háborút a lehető legrövidebb idő alatt döntéshoz juttatni. Ez az álláspont — mint ismeretes — ellenkezik az angol és francia részről több ízben hangoztatott várakozási politikával.

KISEBBSÉGBEN MARADT A DÉLAFRIKAI NÉMET ELLENZÉK

Fokvárosból jelentik: Smuts tábornok tegnap újabb győzelmet aratott a képviselőházban. A képviselőház 78 szavazattal 55 ellenében elutasította az ellenzéki szónoknak azt az indítványát, hogy halasszák el a Maxwell-féle háborús törvény második felolvasását. A kamara ezután 79 szavazattal 59 ellenében végleg elfogadta a törvényt. A képviselőház ülése rekordidőt vett igénybe, mert 28 óra és 47 percig tartott. (Rador.)

SZOMBATON INDUL WELLES EURÓPÁBA

Washingtonból jelentik: Summer Welles a Rex nevű olasz óceánjárón szombaton hagyja el az Egyesült Államok területét. (Rador.)

Washingtonból jelentik: (Rador.) A kereskedelmi minisztérium statisztikai kimutatása szerint az árucseréforgalom tekintetében az elmúlt évben

az Egyesült Államok legjobb vevője Anglia volt, amennyiben 500 millió dollár értékű árut vásárolt. A második helyen Kanada áll 495 millió dollárral,

Angol ügynökök kémkedési bűnpöre Svédországban

Stockholmból jelentik: Az itteni törvényszék ma kezdte meg a Svédországban nemrég felfedezett kémkedési botrány három letartóztatásban levő vádlottjának, az angol Secret Service tagjainak ügyében a főtárgyalást. A vizsgálat során bebizonyult, hogy a három titkos ügynök svéd teherhajók útírányáról és a hajók szállításairól jelentést küldött Londonba. Elsősorban az ércszállításokról számoltak be pontosan megbízóiknak. A kémkedő társaság vezetője Ted Lind volt, aki már hosszabb ideje tartózkodik Svédországban és megszerezte a svéd állampolgárságot is.

Amerika nem szállít hadianyagot Japánnak...

Newyorkból jelentik: (Rador.) A Gallup-féle közvéleménykutató intézet a következő kérdést tette fel: Hiszik-e, hogy az amerikai kormánynak be kell szüntetnie a fegyver, munició, hadianyag és benzinszállítást Japánban? A beérkezett válaszok közül 75 százalék „igen” és 25 százalék „nem” volt.

a harmadik helyen Japán 231 millió dollárral, a negyedik helyen pedig Franciaország 191 millió dollárral. Németország az elmúlt évben csak 47 millió dollár értékű amerikai árut importált, míg 1938-ban 107 millió dollárért vásárolt.

AZ ALAPOK

Az átlag-polgár tegnap este korán lefeküdt, de nem próbált rögtön elaludni, hanem a finnekre gondolt. Borzasztó nagy finn-rajongó lett mostanában az átlagpolgár. E kis nép hősiességével szinte nem is hat rá valóságosan. Hallva és olvasva naponként a harcok részleteit, eredményeit, az ó-kori mondák világába rohan képzelete, oda, ahol sárkányokkal harcol az ember, aki már nem is ember, hanem elvont fogalom: herosz, hős. Nincs ezen mit csodálkozni, hiszen az újkori Dávid harcai Góliátjai ellen oly gyönyörűen mesészerűek, hogy így esténként pár percre megszüntetik a gyalázatos valóságot, a mely körül fogja az átlag-polgár szánandó és veszendő életét. Ilyenkor hajlandó el is hinni egy percre, hogy a mese vége a régi, Dávid legyőzi Góliátot, minden rendbe jön és ő nyugodtan alhat...

De az egy perces káprázat ideje gyorsan elröppen s a valóság rút képe oda tolakszik az ábránd-kép elé. Eszébe jut, olvasta a hős nép „SOS” hívó jeleit: „Segítetek, mert lehetetlen soká bírunk az emberfelettit!” Aztán gondolatban számon veszi a lomhán vánszorgó segítséget. Tanakodik magával: „Oda ér? Nem ér oda?” s hirtelen megfájdul a szíve, pedig nincs semmi baja és a család is egészséges.

Igy történt ez tegnap is. Már ott tartott, hogy feltette a kérdést: Mi lesz e hős néppel? Milyen szenvedések várnak rá a legyőzések után? Felel is rá: Sulyos rabság és iga. Szabadság szerető nép számára rettenetes sors. Most egy kicsit nem gondolkozik, csak érez. Később tovább fűzi a finnek sorsát s mivel nagy lokalpatriota, mindent ezen a szemüvegen néz, hát kissé megvigasztalódik, mert hiszen nehezen fognak szegények élni, megbecsülni, de mégis csak ott élnek majd, ahol születtek. És ez a fő! Még szép mondatokat is talál: Igen, a Föld, ahol apáink verejtéke, vére folyt, ahol futkározó gyermekek voltunk! A Föld, amely kenyeret, családot, nemzetet, történelmet, mindent adott! Egy kicsike föld a nagy földgömbön, amelyre, ha rátekinünk, megkönnyeztetni a szemünk, édességet szívárogtat a szívünkbe. Leigázott nemzettől mindent elvehet a győző, de a szülőföldet nem...

És most villámszerűen észébe jut: valamit olvasott ő délután egy krajeáros lapban, de nem jött ott az esze, mert egy fontos üzletre gondolt akkor. Mi is volt az? A finnekről, azt tudja. Azt is, hogy valami rossz. Persze! Azt olvasta, hogy a finnek legyőzések után átköltöztetik Szipériába! Szörnyűség! Már a szülőföld is! Ez kibírhatatlan! A figyelmetlen olvasás folytán rosszul rögzült anyag közül más is észébe jut később. Amikre eddig nem is vetett ügyet, mert őt mostanában csak a finn nép érdekli. A német nemzetiség-csere jutott észébe. Posen, Pomeránia, Szilézia területéről átszállították a lengyel lakosságot a lengyel főkormányhatósági területre. Gdyniából is elköltöztették a lengyeleket s hoztak helyükbe németeket. Na és a zsidók! Velük kezdtek. Ez már a folytatás. Az átlag-polgár behunyja a szemét és új víziója támad. Látja maga előtt a megbolygatott tömegeket elvonulni. Sápadt, reménytelen férfi arcok, síró asszonyok, ijedten bámuló gyerekek, mint éjfél gyászmenet húznak előtte s elvesznek valami fekete ködben. Rettenő az emberi sors. Erőt vesz magán, még szelíd önkorholást is végez: Ne ártsd magad a politikába, nem néked való. Nem te vagy ezért felelős. Nahiszen, még az kéne! Fintoros mosoly ül az arcára. Ha én csinálnám a nagy politikát, jobban menne az emberiségnek. Percek alatt ki is eszel valami megoldást, aminek egyetlen baja, hogy lehetetlen megcsinálni. De ő meg van elégedve. Különösen, amikor a maga sorsára gondol. Az üzlet jobban is mehetne, na de ne legyünk elégedetlenek. Persze, az, amit vártunk, és az ujságok is megírtak, hogy a háborútól a semlegesek nagyon fellendülnek, még eddig nem következett be. Pedig, ha már háborúnak kell lenni... Nem fejezi be a gondolatot, mert valami szegénykezéshez hasonló kezd miatta érezni. Inkább a kis kertjére gondol. Tavaly hozta rendbe. Valóságos fiók-paradicsom. A lakása is tágas, kellemes. Saját ház. Az ucca, amelyre néz, előkelő. Nem válna meg tőle a világegyetem. A család rendben, a lány férjhez ment idén. Jó házasság, hála Istennek. A fiú még gyermek. Mire ő katona sorba kerül, rendbe jön Európa... Az asszony dolgos is, csinos is...

Este 2-3 szem
Artin

Hát Istenem, meg lehetünk elégedve. A körülményekhez képest elég jól vagyunk. Csak ez a bolond világ okoskodna meg végre. Mert most már elég volt. Utóvégre még sem járja, hogy azok a szegény lengyelek, zsidók... Visszater rájuk és most hirtelen a szívébe vág a gondolat, amely szakadatlan ott dörömböl tudata küszöbén, csak legtöbbször halkán, hogy nem hallja ugyan, de mint titokzatos valami, a közérzését sűrűn elrontja; a rémes gondolat, a memento: „Ma neked, holnap nekem!” A mai háborúk olyanok, mint az esőfelhő, terjednek. Hátha, ami nyugaton, keleten már van, itt is meg lesz... Az ördög nem alszik... De Mussolini sem. Az nem akarja a háború kiterjedését. A Balkán gyeplője pedig az ő kezében van. Ha angol volnék, most mire fogadnék?... Lesz? Nem lesz? Eh, hagyjuk az ostobaságokat! Mégis csak jó, hogy nagyhatalom is van a világon... Igen, de másrésztől az a baj, hogy van és mindegyik még nagyobb hatalom akar lenni. Persze, minden szentnek maga felé hajlik a keze. Az a törvény: Aki bírja, marja... Mi a fene lelt engem? Még kisül, hogy egy vérszomjas tigris titokzatos tanúja vagyok... Hiszen nem vagyok gyáva, de „vérszomjas”, az egy kicsit sok... Hja, az embernek nemcsak ruházkodásban, de gondolkodásban is modernnek kell lenni. Manapság háború a divat. Ki tehet róla? Ez az! Ki tehet róla? Hát ki!? Senki és mindenki... Az Ég, a Föld, az Emberek! Puktum... Most nagyot mondtam és semmit... Hát az ujságok talán értelmesebbek? Ördögöt! Össze-vissza írják mindentől és senki sem érti ki magát. Egy bizonyos: valahol nagy baj van. Ó, nem a háború. Ez már csak következmény. Én az okra gondolok. Az alap-okra. Amitől háború van, ami miatt... Eh! Szamárság. Ki tudja azt az alapokat megtalálni. Senki. Az ember belé születik a bajokba. Egyik generáció a kolerajárványba, másik a háborúba. És nincs menekvés...

A felesége mellette ebben a pillanatban leejti az ujságot.

— Istenem — sóhajtja — milyen sok rossz ember van a világon.

Az átlag-polgár hirtelen kinyitja a szemét s majdnem felordít: Ez az! Ez az! — de lefékezte magát s az asszony kérdésére: „Alszol már?” nem felel. Magában akar maradni, elmélkedni, mert megvan az alapok, amiről előbb azt tartotta, hogy soha sem találja ki. Felesége mondotta ki öntudatlanul: „Sok a rossz ember a világon.” Igen, mindennek oka a rossz emberek nagy száma. Milyen egyszerű.

Az átlag-polgár egy pár percig még elmereng, mert megállapította, hogy ő a jó emberek közé tartozik. Bágyadtan, kissé sajnálni kezdi magát s végül elalszik ezen a vigasztaló gondolon...

Bérczy Lajos

SCALA mozi

Ma van a premierje az újabb amerikai filmtermelés leggyönyörűbb és legizgalmasabb darabjának

Az imádott bandita

Színes film, melynek főszerepeit
Tyrone Power, Henry Fonda, Nancy Kelly, Randolph Scott és Henry King

játsszák

Csodálatos film, melyet hónapokon át játszottak az amerikai nagy mozokban és valóságos lázban tartotta a közönséget

Váltsa meg idejében a jegyét!

Fekete Mihály

Fekete Mihályról,

aki vasárnap délután és este, talán életében utoljára játszik a temesvári színházban és bízik régi közönségében, hogy harmincöt esztendő színészkedését két zsúfolt házzal ajándékozza, jutalmazza Temesvár.

Arról a Fekete Mihályról akarok írni, aki elindult innen hajdan, mint lobogó sörényű fiatalember és megérkezett ide vissza fehér hajjal, de a firtök a fején sűrűk, mint a gondja, baja és ezerféle küzdelme.

És arról a Fekete Mihályról ír Fekete Mihály, aki most önmagát temeti 1940-február 18-án, vasárnap délután és este.

Minden jubileum, leszámolás, összegezés, csak néha inkasszó és mindig üzletzárás.

A jubileum halálra készülődés, indulás ismeretlen ország felé és olyan szertartás, ahol a sír szélén önmaga tartja a beszédet, önmaga könnyez a jubilálás, csak még nem fekszik le a sírba. A sír már megásva tátong, csak még nem eresztik le a koporsót.

A sörény már szürke, kopott. A lélek már nem lobog, a szándék már hamu, a cselekedet parázsa már hunyóban van.

A tervek, bár rajzanak, de könnyen öli azokat langya szellő, kicsit süppedékes talaj, még a meleg nap is.

Harci kedv már esett, bátorság torpanó.

Harmincöt esztendő a színész életében nagy szó és hősi cselekedet. Nagyon kevesen tudnak a mesterség mellett megmaradni közel négy évtizeden át. Még kevesebb azoknak a száma, akik meg is őrizték művészi erejüket, alakító készségüket, akik át tudják menteni a tűnő fiatalság tüzeit, más hangnem, más forma, más külsőség, más megjelenítés lángjára.

Fekete Mihály önfeláldozó hősiességgel tartott ki a színészet mellett. Tizenhét esztendő kora óta, csak színész. Amikor színigazgató lett, akkor is csak a színpad érdekelte és cseppet sem a pénztár és az adminisztrálás. Akkor is játszott, tanított, nevelt, rendezett.

És írt. Színdarabot, cikket, a színészet történelmét. Kétszáz oldalas könyvet éppen Temesvár színészetéről.

Fekete Mihály most jubilál. Ha ugyan őszinte kritikát akarnék erről a lemondó és végső cselekedetről írni, akkor azt mondanám neki, hogy: Ráérsz erre még Mihály. Nem önmaga szabja meg azt az ember, hogy mikor kezdődik a temetés ceremóniája. Azt mondanám neki, hogy tessék csak a tükör elé állni. Ugy nézel ki, mint aki a leszámolásra készül? Azt mondanám neki, hogy egy aktor, aki még a boxdobogón is állná a sarat, ne várja ezt, ami úgyszólván hívás nélkül egyszer.

Búcsúztatnám, ha hallgatna rám, hogy aki milliókat szórt el a mesterségében, — anélkül, hogy valaha is egy spriccert megívott volna — ez legyen még erős és bizakodó, hogy művésze érettségében és teljében még egyszer milliókat szerez, éppen a mesterségével.

Igen ám, de Fekete Mihály ismeri Fekete Mihályt és tudja róla, hogy amikor a színészet mesterségének nagy árfolyama dagadó, amikor a színészzettel újra pénzt lehetne keresni, akkor ő búcsúzik és visszavonul. A kereskedő üzleti élelmessége teljesen hiányzik belőle. Csak úgy lehet megérteni azt az egyszerű tény, hogy fel tudott fedezni magában új tehetséget, új kifejezési formát, amellyel éppen úgy nem lehet pénzt keresni, mint a színházzal.

Fekete Mihály most azon kívül, hogy búcsúzik régi közönségétől és jubilál, kiéli magát és temperamentumát abban, hogy rajzol és fest.

Neveltséges figura ez az öreg színész. Ő önmagát is neveli és egyben sajnálja is. Sokszor meg is siratja magát. Tudatosan és joggal.

Intellektusa olyan bőséges, hogy ő tudja: ha a természet nagy ereje meg akar verni egy embert a születése pillanatában, akkor a művész vénáját oltja belé. Nincs szerencsétlenebb ember ma, tegnap is az volt, de ma éppen az, százszor az, mint a művész. Egeti magát, fogyasztja magát, perzseli magát, öli magát mások örömeért.

Fekete Mihály harmincöt esztendő óta, száz ezreknek, millióknak szerzett örömet, kedves perceket és órákat, magának csak könnyei voltak, mosolygós arccal járta az élet országútját, de belül a lemaradtak sósava marta a lelkét és csián ölte a szívét.

E sorok írója nagyon jól ismeri Fekete Mihályt, egész életét, a pályán eltöltött hosszú esztendőket sorát, erényeit, még inkább bűneit, hibáit, gyalázatos rossz szokásait, förtelmes gondolásait, amikor

Páratlanul érdekes ünnepségek színhelye mostanában Tokió. Fennállásának kétezerhatszáz éves fordulójához ért el Japán, a felkelő nap országa, ahogyan a japánok ősi országukat nevezik. Több mint két évszázadon át élt meg ez az állam, a melyet régesrégóta óta az ég királyai vezérelnek. Kétezerhatszáz éves Japánban a királyság intézménye. Bizony ehhez az időhöz képest szűkös keret a római császárok kora és a többi uralkodóházaké is, amelyek később kormánykodtak Európában. A megszünt Habsburg-ház hat évszázadon át uralkodott, a Hohenzollernek ötszáz évig, a Romanovok két évszázadon át intézték birodalmuk sorsát. A világháború után eltűntek a történelem süllyesztőjében. Japán azonban ugyanaz, ami valaha volt. Megingadhatatlan az alkotmányformája, az állami léte. Sőt csak a legutóbbi századfordulónál érkezett meg történelmének legdicsőségesebb korszaka, mikor kilépett ősi elzárkózottságából és a nyugati kultúrát is elsajátítva, csakhamar a világ nagyhatalmainak sorába emelkedett.

Példátlanul hatalmas állami életerő tanúsága Japán, az az ország, amely már akkor is élt, virult, mikor történelmi kód borongott egész Európa fölött. Még meg sem kezdődtek a nagy népvándorlások, még a homérosi költészet aranyfellegébe volt burkolva elővendő dicső Görögország, mikor Nippon már kiemelkedett az idők tengeréből, állami öntudattal bírt és kirajzolta céljait a messzi jövőendő horizontjára. Hova tűntek a többi hajdani hatalmas országok? Ókori Egyiptom? Eltűnt Babylon, eltűnt Asszír, csak az ódon szobrok, templomromok, az isteni fáraók behalaszamozott mumiái és a hieroglif tekeréseken megőrzött vallási és törvényi utasítások megmaradt emlékei egy csodálatos kornak. Kína is mély álomba merült egész a legújabb időkig. Az a Kína, amely már Krisztus előtt több mint kétezer évvel használta az írást, hatszáz évvel előbb találta fel a könyvnyomtatást, mint Európa és ismerte a mágnestűt, a selymet, a lőport, az érc- és bronzöntést már akkor, amikor nálunk még bölcsőben szendergett a kultúra.

Egyedül az ősi Japán áll büszkén, sértetlenül az örök időszűrő vértetében. kétezerhatszáz éves kora ellenére sem mutatva legcsekélyebb jelet sem dekadenciának, aggságnak. Sőt ellenkezőleg, ifjabb ez a Matuzsálem-ország, mint valaha, hasonlatos a mondabeli Anteushoz, aki mindig új erőre kap, amint lábaival megérinti a földet. A japánoknak is a föld az erejük, ősi Nippon földje, amelybe be van gyökeresedve ezer és ezer év tradíciója. Tradíciók, hagyományok, hervadhatatlan gondolati, szokási kincsek, amelyek éppen olyan halhatatlanul illatoznak, mint ahogy minden tavasszal feltárul a cseresznyevirágok kelyhe. Ezt a bensőséges nemzeti lelkiséget nem törölheti le semmiféle külsőséges európaiság. Mert a japánok részére az európai kultúra, az európai civilizáció minden vívmánya csak eszrelőz nemzeti céljaik még nagyobb kiteljesülése érdekében. Az európai kultúra a japán kultúrával sohasem olvad össze, nincs elegyedés. Ez a két kultúra úgy fut egymás mellett, mint párhuzamos sínek, a melyek sohasem találkoznak.

Japán megtanulta és magáévá tette a nyugati civilizáció minden vívmányát. Felhőkarcolók épülnek, gyárak emelkednek, millió és millió példányban ontják az újságokat a nagy rotációsok, dreadnaughtok épülnek, óriás kórházakban, iskolákban, laboratóriumokban folyik a tudományos munka, akárcsak Párisban. Londonban vagy Newyorkban, de mindez csak agyi fegyver a nagy világversenyben. A japán lélek ma is ugyanaz, ami volt két évszázad évvel. Ez a lélek nem féli a halált, a materializmus szemében oly lesújtó elmulást. Ezért tudnak a sárgák eszméikért könnyebben meghalni, mint bár-

egy-egy szép asszony bokáira fantáziája erejével regényt szokott írni önmagának, ismeri azt a szokását, hogy költekező, de egy szál nyakkendővel éli át a telet és a nyarat, ismeri kívül és belül — és azt mondja: Kérem Temesvár jó publikumát, legyen ott február 18-án vasárnap délután hat órákor és este kilenc órákor Fekete Mihály jubileumán, ha érdemli, ha nem érdemli, már csak azért is, hogy lássa utoljára játszani — a jövő nagy festőjét.

ki más. A vallás fényében dicsőséges folytatódás. ez a japán ember muló életének tartalma. S ennek a vallásos hitnek a temploma Nippon, az örökké tartó, sohasem szünő teokratikus állam. A japánok legalább is úgy hiszik, hogy az idők végezetéig nem fog elmúlni az ő országuk. Merész ez az elképzelés, de nem mondhatjuk, hogy önhitt. Mert az az ország, amely kétezerhatszáz év után is ily erősnak, üdének, ifjunak tudott megmaradni, joggal várhat még további hosszú szerepet a történelem színpadán.

Havai szigeten állandó működésben van a négyezer méter magas Mauna Loa nevű tűzhányó hegy. Így legutóbb egy hétszáz méter szélességű lávafolyam elpusztulással fenyegetett a tűzhányótól északra felvő Hilo nevű várost és annak lakosságát. Ebben a kétségbeejtő helyzetben támadt aztán a gondolat, hogy repülőgépekről ledobott bombák segítségével talán meg lehet előzni a szerencsétlenséget, még pedig úgy, hogy ezek a bombák először eltérítsék a lávafolyamot a város irányából, majd valahol megakasszák. Ugy is történt, ahogy elgondolták. Tíz tengeri bombavető s néhány felderítő repülőgép megjelentek a fenyegetett terület fölött és megkezdték munkájukat. Ezer méter magasságból valóságos bombazáporot zúdítottak az alattuk elterülő látatengerre. A bombák mindenütt felszakították a sustorgó, zúgó, fekete anyagot, óriási lyukak keletkeztek, amelyekből többszáz méter magas gázoszlopok emelkedtek ki. Borzalmas, de mégis döbbenetesen szép színjáték volt ez. Óriási sziklát repesztett, dobott a magasba a szakadatlanul megújuló robbanás. Hat tonna legerősebb robbantó szert használtak fel a bombavetők, olyan mennyiséget, amely elégséges lett volna egész Hilo város rombadöntéséhez. De meg is volt az eredménye ennek a Wells regényeire emlékeztető titáni harcnak. Emberi ész, a gépi fölény győzedelmeskedett a lázadó elemeken. A légi harc legyőzte a föld ismeretlen mélységeiből előtörő gonosz veszélyt. Az izzó láva folyam csakhamar megjuhászodott, elcsöndesedett, majd szétömlött a szélrózsa minden irányában és veszélytelen területeken végleg megakadt. A város lakossága pedig boldogan lélegzett fel, mert megmenekült az immár elháríthatatlannak látszó pusztulástól.

Íme, egy rokonszenves légitámadás, amellyel sokkal szívesebben foglalkozunk, mint azokkal a támadásokkal, amelyek a védtelen polgári lakosság ellen folynak Finnországban. Egy támadás, amely egészen új irányt indít meg a félelmetes légi fegyverek sztratégiájában, mikor azok a pusztító természeti elemekkel veszik fel a harcot. Valóban nagyszerű hőstett volt ama tíz bombavető, akiknek működése megmentett a pusztulástól egy várost és megmentett ezer és ezer emberéletet. Mélységes erkölcsi tartalma van ennek a tettnek s egyersmind új irányt szab meg, új elképzelésekre ad alkalmat, hogy mi mindenre lehetne alkalmazni a technika vívmányait. Mert e technika vívmányai sohasem károsak, csak a szándék minősíti azokat jókká vagy gonoszakká. Még a méreg is áldás abban a pillanatban, amikor nem pusztítani, hanem gyógyítani akarunk vele. Az eddigi legerősebbnek tartott borneoi kigyóméreg például megfelelően alkalmazva a gyógyulás valóságos csodáit idézi elő. Ujabbán már gyógyítani lehet vele a vérérzékenységet, ezt a titokzatos betegséget, amelyből Miklós cár fiát sem lehetett kigyógyítani. Minden a jószándékon mulik, dicsőségesek, nagyszerűekké válhatnak rögtön akár a legveszedelmesebb, legfélelmetesebb találmányok, ha nem az ember ellen, hanem az ember javára igyekezünk azokat felhasználni.

(Flaneur.)

Szerkesztői üzenetek

Aranyosrákosi Cs. B. A két kolozsvári lap címe a következő: 1. Keleti Ujság Cluj, Strada Baron L. Pop 5 szám, 2. Ellenzék Cluj, Calea Motilor 4 szám. Szíveskedjék közvetlenül odaírni. Mindkét lap ára példányonként négy lei, amit levélbélyegben küldhet meg.

CAPITOL MA A POLLO

WALLACE BEEBY
a híres amerikai művész egyik legjobb
alakítása

RAZZIA Izzalmas
bűnügyi film

A PÁRISI HÁZ

Elsőrendű francia film. — A főszerepekben:

ERICH v. STROHEIM
ELVIRA POPESCU GABY MORLAY

„A semlegesség további megőrzésére irányuló minden támogatást örömmel fogadunk“

— írja a bucarestii Timpul Welles európai utjáról

A lapok még most is élénken foglalkoznak Summer Welles amerikai külügyi államtitkár közeli európai utjával. A bucarestii Timpul, amelynek kapcsolatai Gafencu Grigore külügy-miniszterhez közismertek, hiszen az ország külügyeinek jelenlegi vezetője aktív újságíró korában alapította a lapot, vezércikkkel is Welles utazásáról.

A nemzetközi sajtót a jelen pillanatban — kezdődik a cikk — nem a nyugati, vagy északi arcvonal eseményei érdeklik, sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonít Summer Welles európai utjának. Néhány rövid életrajzi adaton kívül, amely az utazás híreinek világgyá röpiését követő órákban már napvilágot látott, mind azt bizonyítja, hogy a külügyi államtitkár nem mindennapi egyéniségű férfi. Az Uno emokének hirhedi tanácsadó szerve, az „Agytrőzt“ egyik kiemelkedő tagja Welles. Világos tehát, hogy a bejelentett utazás túlhaladja a szokásos diplomáciai utazások jelentőségét. Azzal a tennyel, hogy az Egyesült Államok ilyen kiváló nagykövétet küldi át az óceánon, egy lépést tesz Európa ügyei felé, amelynek következményeivel és eredményeivel ezental számolunk tovább. Ennek tulajdonítható az az általános és noszszantartó érdeklődés, amely irányában megnyilvánul. Ugy a hadviselő felek, mint a semleges államok egyformán nagy jelentőséget tulajdonítanak Amerikának, mint elhatározó tényezőnek. Az Egyesült Államoknak az az átlátszó, hogy távol kell tartania magát Európa belügyeitől, csupán muló jelentőségű. Hiszen Roosevelt elnök az amerikai közvélemény legteljesebb helyeslése közben jelentette ki, hogy a világ jövő gazdasági elrendezésében Amerika legszélesebb támogatására lehet számítani.

A Washingtonból érkezett első jelentések-ből arra lehet következtetni, hogy Welles utjának célja a főbb semleges fővárosokban megejtendő politikai és gazdasági tárgyi vizsgálódás. A későbbi hírek már azt adták tudtul, hogy az amerikai diplomata a hadviselőkhöz is ellátogat, hogy közvetítést hozzon létre közöttük egy becsületos béke létrehozása tekintetében. Ebből a szempontból vizsgálja az európai közvélemény a külügyi államtitkár látogatását, ami azt bizonyítja, hogy a konfliktus kitörésétől kezdve mennyire súlyos és kényessé váltak földrésziünk problémái. Tény azonban, hogy sem London és Páris, sem pedig Berlin nem mutatott pozitív érdeklődést Roosevelt kiküldöttje irányában.

Az a helyzet, hogy bár a londoni és párisi sajtó nem titkolja, hogy Welles kedvező fogadtatásban részesül náluk, de nem habozik ugyanakkor azt is hangsúlyozni, hogy

„a békeközvetítés esélyei nagyon csekélyek“.

A mi álláspontunk — írják ezek a lapok — világos, háborus célainkat több ízben leszögeztük. Szívesen ülnek le azonban a világ jövő elrendezése iránti tárgyalások végett és éppen emiatt értékelik nagyra az amerikai államférfi közve-

titő segítségét. De — és ezt nem győzik eléggé hangsúlyozni a szövetségesek — a megegyezés lehetőségét Berlinben kell keresni.

Ami most már a német álláspontot illeti, a Harmadik Birodalom sajtója egyelőre bizonyos rezerváltsággal tekint Welles küldetésére. Lehetséges, hogy Németországban még nincsenek teljesen tisztában az út céljának mibenlétével. A Berlinben tartózkodó külföldi lap tudósítók annyit már megállapítottak, hogy német vezető körök nem fogadják rokonszenven Welles utját.

A Magyar Népközösség akciója a sérelmes nyugdíjlevonások orvoslására

Kolozsvári tudósítónk jelenti: A kisebbségi nyugdíjasok ismeretes sérelmei ügyében Bartha Ignác dr. képviselő közbenjárt illetékes fővárosi

fórumoknál és a végzett munkáról a következőkben nyilatkozott:

— Minden remény megvan arra, hogy a kérdés rövidesen kedvező elintézését fog nyerni. A nyugdíjtörvény 42-ik és 106-ik szakasza világosan kimondja, hogy a nyugdíj megállapítása csak abban az esetben módosítható, ha tévedés történt és csakis hatvan napon belül annak felfedezése után. Ezeket az indokokat emlékiratban hoztam a kormány tudomására.

Egyébként intézkedés történt, hogy a Népközösség helyi csoportjai írják össze azokat a nyugdíjasokat, akiket a már említett sérelem ért.

A Frankfurter Zeitung a németek visszatelepítéséről

Lengyelország nyugati részéből Kelet felé költöznek a lengyelek

A Frankfurter Zeitung berlini tudósítója írja: A Birodalomba visszatelepített németek elhelyezésének kérdése fölötté bonyolultnak bizonyul. Mint ismeretes, nemcsak a felső ertschvidéki németeknek kell munkát és életlehetőséget teremteni, hanem le kell telepíteni a három balti államból: Észtországból, Lettországból és Litvániából származó németeket, a volhiniai és galíciai németeket is, (ezek közül 67 ezer már vissza is tért a Birodalomba)

összesen mintegy 400 ezer embert, akik a legkülönbözőbb társadalmi osztályokhoz tartoznak, de túlnyomó többségük földművelő.

A balti németek letelepedési helyeül a lengyel korridor vidékét jelölték ki, ahol a német elem, noha többségben volt, de elszórt csoportokban élt.

Ugyanerre a célra jelölték ki Posen, Kelet-Szilézia és a danzigi övezet több kerületét, valamint Kelet-Poroszország nagy részét.

Ezekben a kerületekben nagy „tisztogatási akció” folyik. A különböző lengyel népszízigeteket Kelet felé költöztetik,

ahol tömörebb lengyel népcsoport él, az így támadt ürt pedig a balti államokból és Volhíniából áttelepített elemekkel töltik meg.

A felső ertschvidéki németek hazatelepítésénc nem sürgős — folytatja a Frankfurter Zeitung tudósítója, — mivel ennek 1942-ig kell megtörténnie. A felső Etsch-vidékről származó első csoportokat Tirolban telepítik le.

De Tirolban nem telepíthető le az egész ertschvidéki németiség.

Hegylakókról lévén szó, más hegyvidéket jelölnek ki számukra,

valószínűleg a Kárpátokban.

Ezek azonban csak általánosságok, pontosabb részletek egyelőre hiányoznak.

Willikens dr., a német népelelmezési minisztérium államtitkára nemrég érdekes felvilágosításokkal szolgált a belső telepítési tervetről, amelynek értelmében

Németország délnyugati részéből 100.000 parasztcsaládot telepítenek át a Birodalom keleti részébe.

A nemrég bekebelezett lengyel területeken máris jelentős előkészítő munkálatok indultak meg az új vidékek természeti környezetének, gazdasági és termelési feltételeinek tanulmányozására.

Darré miniszter rendeletére a többi között kimutatást állítanak össze az áttelepítendő családok faji és átöröklési adatairól. Több mint 60 ezer badeni és 50 ezernél több württembergi családot költöztetnek át a keleti részekre.

A külföldről hazatelepített németeket természetesen előnyben részesítik. De lépéseket tettek a délnémetországi parasztcsaládok áttelepítése érdekében is

Mi német védnökség alatt állunk, de önnálló állami életet élünk

— mondotta Tuka szlovák miniszterelnök

Pozsonyból jelentik: Tuka miniszterelnök a külföldi újságírók fogadása alkalmával beszédet mondott, amelyben az alábbiakat jelentette ki:

— Gyakran beszélnek arról a külföldön, hogy Szlovákia német protektorátus alá került, mintegy gyarmatként és hogy mi, szlovákok, német fennhatóság alatt élünk. Tulajdonképpen pedig csak arról van szó, hogy német védnökség alatt állunk, de különben önálló állami életet folytatunk. A szlovák hadseregben saját kívánságunkra több német tiszt teljes szolgálatot, ez azonban nem jelenti azt, hogy hadseregünk német parancsnokság alatt állana.

Az egyik újságíró célzást tett Csehszlovákia feltámasztására, mire Tuka így válaszolt:

— Erre a kérdésre a leghatározottabban kijelenthetem azt, hogy

mi, szlovákok sohasem egyeznénk bele egy csehszlovák állam létesítésébe,

mert ez csak akkor következhetne be, ha Németországot ebben a konfliktusban legyőznék, de ezt nem hiszem. Mindegyikünk puskát ragadna és a végsőkig küzdené a csehek és Szlovákia más elnyomói ellen. Ha függetlenségünket és szabadságunkat elvesztenénk, azt senki tul nem élné. (Rador.)

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak: egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

38—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Mozairok

Svédországban a családi élet boldogságának egy kutatója megállapította, hogy a telefonoskisasszonyokból válnak a legjobb feleségek. A telefonkezelőnők hivatásuknál fogva kedvesek, előzékenyek, jómódúak, megtanulják, hogyan kell bánni az ideges férfakkal, türelmesek, fegyelmekkel, jókedélyűek. Ennyi jó tulajdonság már egymagában elegendő arra, hogy felkeltse az érdeklődést egy házasságkötő férfi-ben fiatal lányok iránt. Ezenfelül hangjuk behelgő, dallamos, sok esetben a beszéd kellemes muzsikája indította meg az ismeretlenek között a regényes kapcsolat szálait. A statisztika azt mutatja, hogy Svédországban átlag minden második héten férjhez megy egy telefonos kisasszony. Pedig a hivatalos érintkezésben ridegen alkalmazkodnak az előírt szabályokhoz, amelyek tiltják a telefon útján való ismerkedést. Hétről-hétre fogy a számuk és a svéd postának nagy gondot okoz, hogyan pótolja őket. Milyen kár, hogy az önműködő gépi berendezés a legtöbb országban kiszorította a nőket a telefonszolgálatból, amely ume olyan jó feleségképző akadémiának bizonyult bájos fiatal lányok számára.

Selfridge, a világhírű londoni áruház alapítója, több évtizedes munkásság után nyugalmába vonult. A lakomán, amelyet búcsúztatására rendeztek, elmondta, hogy pályája kezdete mennyire tele volt nehézségekkel. Egy képes hetilap volt az első vállalkozása, amelyhez a hirdetések is maga gyűjtötte. Szerzett hirdetést többek közt egy fogorvostól, aki azonban sehogy se akart fizetni. Megegyeztek végül, hogy majd természetben „letörleszt” tartozását. Selfridgenek egyszer fájni kezdett a foga és elment hozzá, a doktor azonban a beteg fog helyett két egészséges fogat húzott ki. A hirdetés árával tehát voltaképpen ma is adósa, nem is szólva két egészséges fogáról, amelyek hiányát még jobban érzi.

A férfi, mielőtt elindul, azon töri a fejét: „Mit fogok mondani neki?” A nő azon töpreng: „Mit ve-gyek fel?”

— **IDŐJÁRÁS:** Borult égbolt, a hőmérséklet állandósulása és további havazás várható.

Sí-felszerelések
cipők és az összes téliportecikkek új modellekben!

KECSKEMÉTI
TEMESVÁR, I.

— A román gazdasági bizottság elnöke a belgár miniszterelnök előtt. Szófiából jelenti a Rador: Kiosseivanoff miniszterelnök tegnap ki-hallgatáson fogadta Eugen Filotti szófiái román követet, aki bemutatta Garamfili, a Szófiába érkezett román gazdasági bizottság vezetőjét. Ez a bizottság új román-belgár fizetési egyezmény ügyében folytat tárgyalást.

— Hósi halált halt egy finn olimpiai bajnok. Helsinkiből jelenti: Gunnar Höcker finn olimpiai bajnok, a 3000 és 5000 méteres sífutás világrekordere hósi halált halt.

A magyar parlament megszavazta a Gojdu törvényt

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház mai ülésén a honvédség legfelsőbb átszervezésének következtében szükségessé vált rendelkezésekről szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Ezután rátértek a Gojdu-féle román-magyar megállapodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására. Az előadó közölte, hogy hosszú éveken keresztül eredménytelenül folytak a két szomszédos állam között ez ügyben a tárgyalá-

sok és most végre

megállapodás jött létre.

Majd ismertette a megállapodás részleteit. Utána Csáky István gróf külügyminiszter szólt hozzá a kérdéshez és hangoztatta, hogy a maga részéről szeretne rámutatni arra, hogy a magyar kormányzat és a magyar nép még a mai nehéz időkben sem téveszti sohasem szem elől az igazságot.

— Ezer fertőtlenítő a kiütéses tifusz ellen. Rendelettel törvény jelent meg a Hivatalos Lapban, amely a pénzügyminiszter megbízta avval, hogy 30 millió leit folyósítson rendkívüli hitelként az egészségügyi minisztériumnak 1000 drb. parazitaktól fertőtlenítő állandó helyiség létesítésére, vetkező és öltöző helyiséggel és fürdővel. Ezeket a fertőtlenítő intézményeket a kiütéses tifusz által veszélyeztetett vidékeken, így főként Basarabiában állítják föl. Az erre szolgáló összegből az intézetek felállítására mellett a szükséges anyagok és személyzet minden költsége is fedezendő.

— Ismét kommunista sejtet lepleztek le Párisban. Párisból jelentik: A francia kormány irtóhadjárata indított a titkos kommunista szervezkedés ellen és erélyes intézkedéseket fogantatott a Moszkva szolgálatában álló ellenséges propaganda letörésére. A rendőrség az ország különböző részében egymásután leplezi le a titkos bolsevista sejteteket. Tegnap Páris egyik italmérésében lepleztek le egy kommunista sejtet, amelynek tizenkilenc tagját letartóztatták. Az Intransigeant követeli, hogy sürgősen nyomozzák ki a titkos kommunista vezetői szolgálatot. Thorez, Perry és a kommunista párt tíz vezetője annak idején egyik napról a másikra nyomtalanul eltűnt. Valószínű, hogy külföldre menekültek. Ha ez megfelel a valóságnak, akkor kétség-telennek kell tartani — írja a lap — hogy a francia kommunista megszervezett közlekedési hálózattal rendelkezik, amelyek szálai a határon át Páris környékén futnak.

— Vasúti raktárnok tragédiája. Floestiből jelentik: Constantin Carbutenianu, a ploestii állomás raktárnoka, tegnap agyonlőtte magát. A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy szerelmi viszonyt folytatott egy tolvajjával, aki egy betörőbandának volt a tagja. A betörők kihasználva a raktárnok gyöngeségét, gyakran elküldték a nőt hozzá és ez alatt az idő alatt mindent elloptak a raktárból, amit csak tudtak. A rendőrségnek sikerült a lopott tárgyak nagyrészét megtalálni és a tolvajokat letartóztatták.

— A vatikáni lengyel követ tiltakozott az orosz sorozás ellen. Vatikánvárosból jelenti a Rador: Casimir Papoc, a lengyel kormány szentszéki követe átnyújtotta tiltakozó jegyzékét a szovjet kormány azon intézkedése miatt, hogy az általuk megszállt területeken megkezdtek a kötelező katonai szolgálat bevezetését.

— Összeül a Magyar Népközösség elnöki tanácsa. Kolozsvári tudósítónk jelenti: A Magyar Népközösség csütörtökön Kolozsvárott elnöki tanácsulést tart. A napirenden a fontosabb időszerű kérdések szerepelnek.

— A KOLOZSVÁRI MAGYAR EGYHÁZAK A VÁROSI SEGÉLY FELEMELEST KÉRİK. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Megír-tuk, hogy a belügyminisztérium takarékoskodási rendelkezése veszélyeztette a kisebbségi iskolák, egyházak és kulturális intézmények segélyét. Bornemissa Sebastian dr. kolozsvári polgármester ma közölte az érdekelte intézményekkel, hogy segélyeiket a régi keretek között felvették a költségvetésbe. A katolikus, református, evangélikus és unitárius egyházak közös kérést juttattak el a polgármesterhez, akitől a segély felemelését kérték.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Csütörtökön, február 15-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Reg. Ferdinand úton levő Salva-tor gyógyszer-tár.

Gyárvarosban a Traian téren levő Kigyó gyógy-szertár.

Erszébetvárosban a Miron Costin uca sarkán levő Merkleler gyógyszer-tár.

Józsefvárosban az I. C. Bratianu uccában levő Diana gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Ujklisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szol-gálatot tartanak.

— Megsebesült francia író. Párisból jelen-tik: Dorjel Roland, a „Fakeresztek” ismert ír-ja, aki mint harctéri tudósító teljesít szolgálá-tot, tegnap megsebesült.

(—) Adomány. Özvegy Nemes Józsefné ötszáz leit adományozott a Segítő Boldogasszonyról elne-vezett jótékonykölű katolikus nőegyletnek Kimmel Gyula elhalálása alkalmából koszorúmegváltás címén.

(—) Idegen állampolgárok figyelmébe. Mind-azok a külföldi állampolgárok, akik benyújtották irataikat az idegenellenőrző bizottsághoz, de az ira-tokat még nem kapták vissza, jelentkezzenek a rend-őrkevesztura épületének első emeletén levő 73. számú irodában. Ugyancsak ott jelentkezzenek azok az idegen állampolgárok is, akik személyazonosságá-i igazolványt kértek, de ezt még nem vették át.

(—) A temesvári guttemplerek hagyományos álarcos bálja február 17-én, szombaton este kilen-órakor lesz a belvárosi Tepes Voda 1 szám alatti helyiségükben. A legszebb női álarc és a leggrotesz-kebb férfi álarc díjazásban részesül.

(—) A vonatközlekedés zavartalan. A hava-zás tegnap Temesvárott és a Bácság nagy részében még tovább tartott. A temesvári kerületi vasút-igazgatóság részéről nyert felvilágosítás szerint a vonatok ennek ellenére rendszeresen közlekednek és a motorvonatok számát sem kellett csökkenteni. A Jugoszlávia felől Temesvárra érkező vonatok har-minc-negyven perccel késéssel futnak be. A város területén a hó eltakarítása folyamatban van. Mun-kások százai teherautókra és szekerekre rakják fel a havat, amelyet a városon kívülre szállítanak és a Begába dobnak. A villamosforgalomban az előző napon tapasztalt nehézségek megszűntek.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Kräuter Imre, Jivanescu Sorin Valeriu Dan, Gliga Antoniu Ioan, Sere Ioan, Hoffmann Margit.

— A hadsereg a terménykereskedőktől köz-vetlenül vásárol árpát és zabot. Rendelettel törvény jelent meg a hivatalos lap 12-iki számában ar-ról, hogy a nemzetvédelmi minisztérium felha-talmazást kapott árpának és zabnak pármilyen mennyiségekben közvetlenül a terménykereske-dőktől és lerakatoktól leendő bevásárlására. Az árakat az 1939. évi törvénnyel megalakított meg-yei bizottságok állapítják meg. A nemzetvédel-mi minisztériumnak joga van a szükséges vásár-lásoknak a teljesítésével megaj: a szövetke-zetek nemzeti intézetét, valamint a központi im-port-export szövetkezetet is, azonban kizárólag a terménykereskedőktől beszerzendő mennyisé-gekre. Ha a terménykereskedők és a lerakatok megtagadnák az áru átadását, akkor fizetés el-leni rekvirálásnak van helye, ugyancsak a meg-yei bizottságok által meghatározandó áron. Rekvirálást azonban kizárólag a nemzetvédelmi minisztérium szervei hajthatnak végre.

(—) Halálozások. Meghaltak: Lotter Mária született Czeschan kilencvenhárom éves, Ghiurita Iuliana született Ionescu harmincnégy éves, Laki Anna nyolcvan éves, Jung Mária született Heinz nyolcvan éves, Warak Ferenc huszonnyolc napos.

(—) Kultúrelőadás. A temesvári izraelita hit-köztség legközelebbi kultúrelőadásán, február 18-án, vasárnap délután 6 órakor, Lukács Iván Mozart életéről tart előadást és Lendvai Jenő sajtát versei-ből fog felolvasni. Teljesen ingyenes belépés mellett, vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Mozzi

MŰSOR:

Csütörtök, február 15.

APOLLÓ: Párisi ház (francia film)

CAPITOL: Razzia (angol film)

CORSO: Selyemzsíronon (német film)

SCALA: Az imádott bandita (angol film.)

Ki az a Summer Welles?

Summer Welles, az Egyesült Államok külügyi államtitkára, aki mint Roosevelt elnök kiküldötte, felkeresi az európai fővárosokat, 1893-ban született. Amerika Oxfordjában, a harvardi egyetemen végezte főiskolai tanulmányait, ahol már akkor kitűnt nagyszerű tehetségével. A világháború második évében lépett a diplomáciai karba és első megbízatása Tokióba szólította, ahol az ottani amerikai nagykövetség attaséi állását töltötte be. A japán fővárosból Buenos Ayresbe került, majd a minisztériumba osztották be szolgálattételre és ott a latinamerikai osztály vezetését bízták rá. Két esztendői központi beosztás után Hondurasba került követnek, majd 1929-ben a Dominica köztársaság kormánya mellett működő pénzügyi bizottság amerikai kiküldöttje volt. Roosevelt elnök megválasztása után nagyköveti minőségben Cubába került. Rövid kubai tartózkodása után ismét a külügyminisztériumba rendelték és 1937-ben nyerte el az államtitkári rangot. Az első panamerikai értekezleten, 1936-ban, a jelenlegi külügyminiszterrel együtt képviselte az Uniót az értekezleten. Trivaly a panamai hasonló jellegű konferencián pedig már mint az Egyesült Államok küldöttségének vezetője szólalt fel a megbeszéléseken.

(—) Dr. Kakuk János szanatóriumi igazgató-főorvos ismét rendel.

(—) Felmentések árdragítás alól. A városán működő árvédelmi bíróság a Palace, Lloyd és Cariton kávéházakat árdragítás miatt nagyobb pénzbüntetésre ítélte. Az ügy fellebbezés folytán a törvényszék elé került, ahol Bojinca Cornel dr. ügyvéd kifejtette, hogy a három kávéház luxushelyiség, amelyekre a maximális árak nem vonatkoznak. A törvényszék ezen az alapon felmentő ítéletet hozott. Felmentette ezenkívül a törvényszék az árdragítás miatt rájuk szabott büntetés alól — azzal az indoklással, hogy árdragítás nem történt — Fodor József, Kerekes István és Glasz Miklós henteseket is.

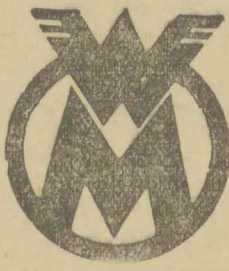
Az Isten szenvedése az emberért

Török László nagyváradi hitszónok világnézetű előadása

A Katolikus Női Misszió által rendezett világnézetű előadások keretében szerdán este a józei-avárosi katolikus fiúiskola nagytermében Török László nagyváradi hitszónok tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. A kiváló előadó-képességgel rendelkező, nagytudású egyházi szónok már az elmúlt évben is szolt a temesvári hívekhez és akkor a szociális problémákról szóló előadássorozatban tartott nagyhatású lelki gyakorlatokat. Miként tavaly, úgy most is hatalmas hallgatósága volt a jeles hitszónoknak, aki rendkívül meggyőző erővel közvetíti mondani-valóit a híveknek. Tegnap első előadásának tárgya volt „Az Isten szenvedése az emberért” és gondolatokban gazdag szavai a megváltás értelmét magyarázták, mély hatást gyakorolva a megjelentekre.

— Ezrek és ezrek kiáltása — kezdte előadását — hangzik most is az Ég felé: Uram, szabadíts meg minket, mert elveszünk! Évszázadok kiáltása ez, amely nem mindig ebben a formában, de lényegében ugyanígy hagyja el most is ezrek és ezrek ajakán. Ezután arról szolt az előadó, hogy mit felelt és mit felel mindezekre az Ég. Az Isten felelete a megváltás, amely Krisztusban beteljesülést nyert. Nem más ez, mint helyreállítása, kiengesztelése annak a szeretetnek, amelyet Adam megsértett, bűnének elkövetése által és ennek a szeretetnek a helyreállítása vegett jött Krisztus. A megváltás értelmét megadja Krisztus urunknak egész élettörténete, amely lényegében és eivben is kifejezésre juttatja ezt a megállapítást: Venit, quia dilexit multum. Mert sokat szeretett Krisztus, nem egyet a teremtett emberek közül, hanem mindet. Viszont az éremnek másik oldala is van. Krisztus megváltott minket, de hogy ez a megváltás számomra is egyénileg és konkrét módon megváltottság legyen, elengedhetetlenül szükséges az én közreműködésem is. Krisztus mindenben és sokféleképpen segít a magunk egyéni megváltásunk feladatait megoldani, de az egyéni állásfoglalástól és erkifejtéstől senkit sem ment fel. Az isteni megváltás senkit erőszakkal nem húz a mennyországba és most is tiszteli az ember szabad akaratát, mint amikor megadta. Az Isten megváltást adott, de a megváltódást reánk bízta.

Török László ma, csütörtökön este „Nagy emberek nagy szenvedései” címen tartja második és befejező előadását.

BÉCSI TAVASZI MINTAVÁSÁR 1940.

Március 10-16. Műszaki vásár március 17-ig.

50% menetdíjkezdmény a német brodalmi vasutakon

50% visszautazási kedvezmény a román állam vasutakon

33% kedvezmény a m. kir. államvasutakon

Díjtalan német vizum. A díjtalan beutazási vizumra való igénylés 1940. február 20-ig bejelentendő. — Felvilágosítás és prospektusok a Bécsi Mintavásár bucurestii kirendeltségénél: Str. Caimatei 16. Telefon 5—25—33. és az ország összes utazási irodáiban

Az új Carol-vonal a Maginot és Siegfried-erődök mintájára készül

Rómából jelentik: A Messagero legutóbbi számában Romániával kapcsolatban a következők jelentek meg: Basarabiában a román lakosság úgy a múltban, mint a jelenben is, a többséget képezte, míg a lakosság többi része mindenben szolidáris a románokkal. Ebben az országgrészben ma mindenkit elsősorban a katonai előkészületek és a megerősítési munkálatok érdekelnek, mert ezek vannak hivatva egy esetleges katasztrófát megakadályozni.

A Carol erődívonal, amely a Maginot- és Siegfried-vonalak mintájára készül, nagyjából már a befejezéshez közeledik. Sokezer munkás dolgozik ezen a katonai művön. Ezenek a védelmi vonalnak megerősítésénél a fo-

lyók irányát is megváltoztatták, sőt esetleg bizonyos területeket elárasztanak. Ez a gigantikus barrikád, amely a Dnyeszter torkolatától kiindulva 2300 kilométeren keresztül egészen Bukovináig halad, igen sokba került. Éppen ezért a román kormány a néphez fordult segítségért és az ország lakossága teljes mértékben eleget is tett kötelességének. Basarabia városaiban és falvaiban — fejeződik be a cikk —, a mindennapi, megszokott élet folyik, anélkül, hogy az idegesség jelét fel lehetne fedezni. Úgy a katonaság, mint a polgári lakosság hiszi, hogy semmi sem történik, ha azonban mégis előfordulna valami, az minden bizonnyal jól végződik.

A tulbuzgó finánc dohányvágó gépnek minősítette a lésviavágó gépet

Pauti Timotei csernegyházi korcsmárosnál az elmúlt évben megjelent a dohányjövődék megbizottja és közölte, hogy a korcsmáros dohányvágó gépet rejteget a hazában. Az állítólagos dohányvágó gép elő is került és a korcsmáros ötvenezer lei bírsággal sújtották. Fellebbezés folytán az ügy a temesvári törvényszék elé került, amelynek tárgyalásán a korcsmáros azzal védekezett, hogy a készülék nem dohányvágó gép, hanem tésviavágó készülék, amelyen a levesbe való tésvát szellették fel. A tárgyaláson a bíróság előtt kipróbálták a gépet, de a kísérlet nem igazolta a vádat. A perbeszéd során Nicoara Cornel dr. ügyvéd védőbeszédében hangoztatta, hogy ezzel a géppel a korcsma konyhájában dolgozó szakácsné munkáját könnyítették meg és azt dohányvágásra sohasem használták. A törvényszék felmentette a korcsmáros és törölte az ötvenezer lei bírságot.

Hamis száz leies ércpézt miatt vádat emeltek egy postatiszt ellen, de a bíróság lementette

A temesvári főposta 1937. július hónap végén közel négyéves milliárd leit juttatott a postavezérigazgatóság pénztárába. Ebből mintegy kétmilliárd lei aprópézt volt. Amikor a pénzt Bucurestiben átszámolták, a küldeményben 280.000 lei értékben hamis régi száz leieset találtak. A posta vizsgálatot rendelt el és ennek során felelőségre vonták Hoffer Miklóst, a temesvári posta főpénztárosát, aki azonban kijelentette, nem tudja, hogyan került a sok hamis pénz a küldeménybe. A régi száz leieseket 1937 július 25-án vonták ki a forgalomból és ezért különösen a vidéki postahivatalok nagy mennyiségben küldték be az aprópénzt. Ezenkívül megfelelő segédzsemet hiányában nem tudta a vidéki postahivatalok által küldött aprópénzt átszámolni és a rendes csomagolású száz leieseket így továbbította a központnak. A posta házivizsgálatának befejezése után az ügy a temesvári ügyészség elé került. A vizsgálóbíró megszüntette az eljárást, de fellebbezés folytán az ügy a vádtanács elé került, amely elrendelte Hoffer Miklós vád alá helyezését hamis pénz forgalombahozatala miatt. A temesvári törvényszék több tárgyalást tartott és Hoffer védője, Zaria Mircea dr. a védőbeszéd során utalt arra, hogy a főpénztáros a forgalomból kivont száz leieseket küldte Bucurestibe. Ha pedig ezek között hamisak is voltak, azokat már nem hozták forgalomba és ezért a főpénztáros nem követhette el azt a bűncselekményt, amivel vádolják. A törvényszék helyt adott az érvelésnek és felmentette Hoffer Miklóst a vád alól, de kötelezte, hogy térítse meg a posta kárát, ami ellen Hoffer fellebbezést jelentett be.

A párisi divat két újdonsága

A Place Vendome, rue de la Pax, Faubourg St.-Honoré és az avenue Matignon világszerte ismert párisi ruhaszalónokban izgatottan várják a tavaszi ruhabemutatók eredményét. A nagy nemzetközi propagandának eredménye, hogy negyven amerikai divatház küldte el képviselőjét a francia fővárosba, ezenkívül öt olasz, egy csomó délamerikai, belga és holland kereskedő várja az új párisi divat megnyilatkozását. E hét elején kezdődtek meg a divatbemutatók és elsőnek a tengerparti mondain helyek toalettjeit vonultatták fel a manekének. A gyapju és selyem komplex mellett rengeteg délutáni és estélyi ruha került bemutatásra, de a nagy attrakciók a kézzel festett selyemruhák voltak. A kézfestést az hozta divatba a ruhaanyagoknál, hogy nem minden szín áll a háború folytán a gyárak rendelkezésére. A gazdag amerikaiak ez évben valószínűleg Miamiban is a Párisban bemutatott legújabb divatu fürdőruhákat fogják hordani. A fürdőruhák ragyogó színűek és a felsőrészen kis rejtvény-rajzokkal vannak díszítve. A legáltalánosabbak a politikai természetű találós képek.

— Roosevelt tíznapos halászkörútra indult. Washingtonból jelentik: Roosevelt ma indult el tíznapos halászkörútjára a tengeren. A hajó útiránya ismeretlen. A körúton résztvevő újságírók táviratait cenzurálni fogják.

— A magyar ökölvívó csapat külföldi győzelmé. Lipcséből jelentik: A magyar ökölvívó csapat kedden este 9:7 arányú győzelmet aratott a lipcei válogatott ellen.

(—) A Temesvári Állatvédő Egyesület közleménye szerint mindazok, akik az egyesület különleges megbízottai akarnak lenni és az erre vonatkozó igazoló okmányt meg akarják kapni, legkésőbb szombaton, február 17-én, déli egy óráig jelentkezzenek az egyesület belvárosi, a kereskedelmi és iparkamara épületében lévő irodájában.

— A kormány gazdasági bizottságának ülése. Tatarescu miniszterelnök elnöke alatt ülést tartottak a kormány gazdasági miniszterei. A tanácskozás kiterjedt a közellátás és az árúelosztás fontos időszerei kérdéseire.

A DÉLI HIRLAP BUCURESTIBEN

a következő kioszkokban kapható:
Calea Victoriei és Bdul Elisabeta sarok
Calea Victoriei és Bdul Academiei sarok
Str. Lipsceani, az Elite kávéházzal szemben
Str. Academiei, Union és Stanescu szállodákkal szemben
„Carpati”, Esplanade szállodával szemben
„Literatura”, Calea Victoriein

Hetven éves Lehár Ferenc az operettmuzsika fejedelme

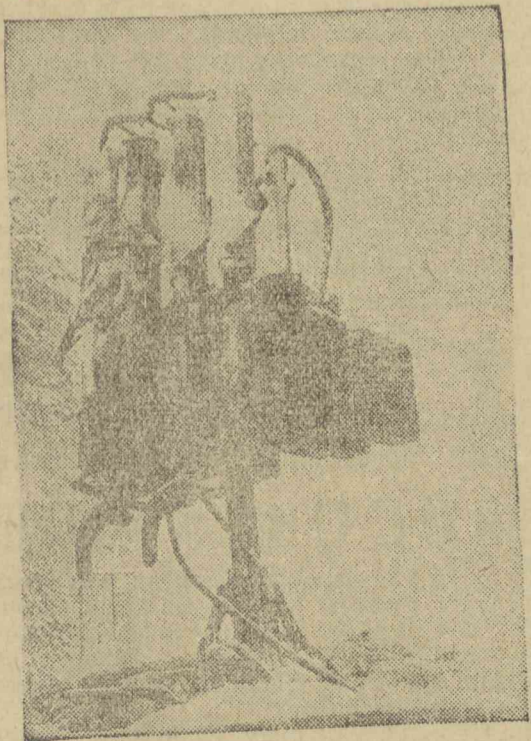
Hosszu és sikerekben gazdag volt az út a Vig özvegytől a Mosoly országáig a világ legnépszerűbb zeneszerzőjének tüneményes pályafutása

Az egész művelt világ, még a fegyverek zajában is, megünnepli egy férfiú hetvenedik születésnapját. A jubiláns Lehár Ferenc, a fehérhajú mester, az új kor zenei fejedelme, akinek csodálatos tehetségével csak páratlan népszerűsége vetekedik. Lehár Ferenc, a nagy magyar zeneszerző, egy másik és ugyancsak magyar komponistával, Kálmán Imrével együtt egyedüli folytatója és őrzője az operettkultusznak. Ha ez a két zseni elhallgat, ha kezükből kihull a kottalap, meghal az operett is, mert az új nemzedékben már nem találni senkit, aki tovább fejleszthetné a régi hagyományokat, aki a jazz hangos káoszában is képes megmaradni a melódia mellett. A tizenkilencedik század divatos operettszerzője Strauss János volt, a halhatatlan valcerkirály, akinek fejből százszámra bugyogott elő a gyönyörű dal. A huszadik század operettzenije Lehár Ferenc és ő valóban méltó és ihletett követője óriási elődjének. Aki Lehár Ferenc szimpompás, melódiagazdag szerzeményeit hallja, el sem akarja hinni, hogy írójuk már hetven éves. Valahogy úgy képzeljük el, hogy a kacagó, fülbemászó, szívet-lelket elbájoló muzsika költője életerős fiatalember, aki ifjú jókedvében ontja magából a szépet. Pedig az idő elrepült a mester felett és nagyon régen volt az, amikor a Vig özvegy valcerét mint friss újdonságot dúdolgattuk.

A DRÓTOSTÓTTAL KEZDŐDÖTT...

Kevés zeneszerző futott még olyan tüneményes karriert, mint Lehár Ferenc. 1870-ben született Komáromban. Apja nagyon szegény ember volt és a fiatal Ferenc küzködéssel, sokszor nélkülözéssel szerzte meg a zeneakadémiai diplomát. Játszott, mint muzsikusként színházi zenekarokban, majd nagynevezetesen sikeresen bejutnia katonakarmesternek a hadsereghez. Losoncon állomásozott, itt dirigálta a katonabandát és amíg a fehér pálcá elshant a fúvósok és vonósok felett, széles boltozatos koponyájában ezer melódia zsongott és nagy sikerekről álmodozott. Ifjúkori fényképei, amelyek mint katonakarmestert ábrázolják, nagy magyaros bajusszal és az akkori divat szerinti oldalt választott fekete hajjal mutatják. Arca itt csupa mosoly és derű, a melegség és szelídség. Negyvennégy évvel ezelőtt, 1896-ban mutatták be Lipcsében első színházi művét, a Kukuska című operát. Lehár Ferenc huszonhat éves volt. Ekkor startolt a világhírnév felé. A start nem sikerült. A zenével nem volt baj, itt már megmutatkozott a komponista tudása és későbbi munkáiban sokat fel is használt a Kukuskából, inkább a szöveg, meg a rendezés fogyatékosága buktatta meg a darabot.

A balsiker leverően hatott a fiatal karmesterre, aki nem ilyen fogadtatást remélt. Néhány évig nem is jelentkezett újra, míg azután 1902-ben színpadra ke-

Orosz gápfegyver, mely egyszerre négy csőből okádja a halált. F leg ellenséges légi támadások elhárítására használják.

rült a Drótostót, ez a kedves meséjű, humorral és érzélgősséggel bőségesen telített operett. Ez már meghozta a sikert, bár ez a siker csak magyar és osztrák siker volt, a nagyvilág kapui még mindig nem akartak megnyitni. A Drótostót könnyed, bájos muzsikájára az öregebb évjáratból valók még most is emlékeznek. Kár, hogy nem újítják fel.

ÉS FOLYTATÓDOTT A VIGÖZVEGGYEL

1905 volt Lehár Ferenc életének nagy esztendeje. Ekkor mutatták be Bécsben a Vig özvegyet, ezt az abban az időben modernnek számító operettet, a mely azonban minden ujszerűsége mellett is megmaradt a klasszikus operett mesgyéin.

Olyan tüneményes sikert aratott az osztrák császárvárosban, amilyenre évtizedek óta nem volt példa.

Hónapokon át játszották minden este zsúfolt ház mellett és nem lehetett levenni a műsorról. Ez kellett Bécsnek. Valcer és megint valcer. Lehár elárasztotta valcerrel az osztrák metropolist, a régi világ legkedélyesebb és legderűsebb városát. Természetes, hogy a Vig özvegy átrándult Budapestre is, ahol szintén hosszú hónapokig holondultak érte a pestiek, majd lekertült a vidékre és a nagyobb városokban ötvenszer is ment mindenkor táblás házak-

Luxemburg grófja, Éva, Cigányszerelem

A következő operett a Luxemburg grófja volt. Hasonlóképpen páratlanul gazdag zenei ötletekben. Ezt már előre lekötötték a színházi ügynökségek. Ekkor Lehár Ferenc negyven éves volt, alkotó ereje teljében, telve lázzal, akarással, ambícióval. A Luxemburg grófja „Gimbelem-gombolom” kettősét néhány hónap alatt egész Európa énekelte. Ettől kezdve csak úgy öntötte a szebbnél-szebb darabokat. Osztrák házi szövegírói pompás librettókat írtak, a mester elvonult bécsi magányába, majd később Ischlben levő villájába, mert a tantiémekből gyorsan kitélt a villa és reggeltől estig, sokszor éjszaka is komponált a zongora mellett. Jött a Cigányszerelem, ez a román és magyar motívumokkal átszőtt operett telve andalító valcerrel, felejthetetlen szép duettekkel és

Az öreg mester alkotása: Mosoly országa

Az érett férfikorból való a Hercegisasszony is, ami hasonlóképpen melódiabó, mint a többi Lehár-szerzemény. Szintén bejárta a világot, mint elődei. Az ismertebb Lehár-darabok még: Három grácia, Friderika, Cárcevic, Végre egyedül, Pacsirta, Giuditta, van közöttük néhány, amely nem hozta meg a világsikert. A háború utáni nagy mű a Kék mazur, amely lengyel miliőben játszódik. Itt újra a régi Lehárt kapjuk, az ihletett művészt, az istenadta tehetséget. A harmincas évek után az akkor már hatvanon túl levő Lehárról azt írták egyes kritikusi, hogy kiírta magát, hogy az örök melódiatorrás kiapadt, többet várni nem lehet tőle. Lehár nem válaszolt a rosszindulatú megjegyzésekre, illetve válaszolt a maga módja szerint.

A válasz a Mosoly országa volt.

Ezt már az öreg, a fehér hajú Lehár Ferenc írta. Hogy milyen mű ez, mindenki tudja. Ez újból körülpülte a földet és vannak metropolisek, ahol nem is operettszínházon, hanem operában játsszák. A „Vágyom egy nő után...” csodálatos ária, amelyet zenekedvelők és laikusok egyaránt ismernek. És remélhetően Lehár Ferenc még fog adni néhány ilyen cáfolatot. Élettörténet írói és figyelői feljegyzik még, hogy páratlanul munkabíró, mert operettjei mellett sok dalt, indulót, önálló keringőt és betétet is írt. A forrás még mindig bugyog.

A SZÍVEK UJRA MAGUKBA ZÁRTAK A MESTERT

Lehár Ferencet, az embert híven tükrözi vissza a zenéje. Az életben ugyanolyan kedves, bo. dog, barátságos, finom és előkelő, mint a színhádon. Nincs benne semmi harag, semmi bántás. Végtelenül szerény, tud örülni a sikernek, hálás színésznek, zeneszerzőnek, rendezőnek. Ha valahol valamelyik darabját vezényli, napokig vesződik a zenekar botanításával és világért sem sértene meg egyetlen zenészt sem. Meleg barátság fűzte a korán elhalt Jakobi Viktorhoz, a szintén halott Fall Leóhoz, ehhez a két nagy muzsikushoz és most jóbarátságban él Kálmán Imrével, akinek operettjei szintén bejárta a vilá-

Száz év óta bevált

J. Pserhofer pilula

elhájasodás, székrekedés és egyéb emésztési zavarok ellen

Ügyeljen az eredeti csomagolásra!

kal. Tizenkét éves voltam, amikor először láttam a Vig özvegyet és vörösrre tapsoltam a tenyeremet Glavari Hanna és Danilovics Danillo gyönyörű dalain. Szinte szédületben éltam és velem együtt még néhány ezren. Minden kávéházban a cigány a Vilja dalát játszotta, minden uccasarkon ezt dúdolták, füttyülték, énekeltek. Vig özvegyet játszotta a katonabanda a térzenén, Vig özvegyet nyakeregte a verki, ezt zongorázták lányok és asszonyok. Egész városok éltek részeg mámorban. Sem azelőtt, sem azóta operettnek ilyen sikere nem volt. Lehárról beszélt mindenki, felkapta a világhír, népszerűsége vetekedett uralkodók és politikusok népszerűségével. Most már megnyitotta a világ kapuját. Anglia, Franciaország, Olaszország, Németország, a régi cári Oroszország sorra lekötötte a Vig özvegyet és mindenütt százaz szériákat ért el. Áthajózott a mulatók Amerikába is, majd Afrikába, Ázsiába, Ausztráliába, mindenütt, ahol színház volt, játszották, japánra ugyanúgy lefordították, mint törökre, portugálra ugyanúgy mint maláj nyelvre. Lehár Ferenc a melódia szárnyán berepült a világot és berepült a halhatatlanságba is. És megnyitott egy új korszakot, elhozta az operett reneszánszát.

egy csárdással, amelyet Fedák Sári utánozhatatlanul adott elő.

Ki ne emlékezne a „Férfinek mi csókot sohse küldünk...” című friss ütemű ropogós mulató nótára. Azután következett az Éva, egyike az operettirodalom remekeinek, amelyben Lehár már klasszikus magasságig jutott el. Nehéz megállapítani, hogy a szerző harminc operettje közül melyik a legjobb, a legszebb, de zeneszertikusok azt állítják, hogy az Éva vetekedik a Vig özvegyével.

Olyan gazdag ez a darab zenei szépségekben, hogy két operettre is elég lenne. Valcerait még most is játsszák a rádióban. Lehár-egyveleg el sem képzelhető az Éva zeneszámai nélkül. Két év alatt írta a Luxemburg grófját, az Évát és a Cigányszerelemet. Három tökéletes színházi mű. Ennél nagyobb teljesítményt muzsikusként még nem adott.

got. Ma ők ketten az operett fejedelmei és ügylátszik két nagy tehetség megfér a földtekén.

Vasárnap este a budapesti rádióban Lehár-hangverseny volt, amelyen maga a szerző dirigálta az orkesztert. Híres műveiből válogatták össze a hangverseny műsorát és

akik hallgatták, azok elfeledtek háborút, nyomorúságot, feszültséget.

A hangverseny után Lehár néhány kedves, szíves szót mondott a mikrofonba. Néhány halk szerény mondatot. Köszönet az előadó művészeknek és szívből jövő üdvözlés a hallgatónak.

Ezen az estén néhány százezer szív újból ki nyílt, hogy magába fogadja Lehár Ferencet, az ősz, de örökifjú mestert, aki a legnagyobb vigaszt, a zenét adja fél évszázad óta az emberiségnek...

Károly Sándor

Nagy előkészületek a február 27-iki nemzeti ünnepre

Február 27-én üli meg az ország a Carol király Öfelsége által életbeléptetett alkotmány második évfordulóját. Az egész ország nagy előkészületeket tesz a nemzeti ünnepre. Bucurestiben és az ország valamennyi városában és községében fényes ünnepségek lesznek. Temesvárott délelőtt tizenegy órakor a józsefvárosi görög keleti székesegyházban ünnepi istentisztelet lesz, amelyen megjelennek az összes katonai és polgári hatóságok fejei. A templom elé kivonul a nemzeti gárda temesvári csapata is. A többi hitfelekezet templomaiban szintén lesznek hálaadó istentiszteletek. Délután a színházban műsors ünnepséget rendeznek.

KÖZGAZDASÁG

A ki nem váltott vámárak elárverése

Rendet teremt a pénzügyminiszter

A vámhivataloknál nagyon sok áru halmozódik fel úgy a behozatalból, mint a kivitelnél, amelyeket nem váltanak ki, nem rendezik a vámilletékeket és a fekbért, vagy hiányzik az engedély a behozásra, illetve kivitelre, vagy a vámhivatal mint csempészárut vette zár alá, illetve csak az előírt bírság lefizetése után adná ki. Ezeket az árukat leltárba kell foglalni és bizonyos idők elmúltán árverésre kerülnek a kincstári követelések fedezése végett.

A pénzügyminisztérium megállapította, hogy ezeknek az áruknak a kezelése és értékesítése az egyes vámhivataloknál a legkülönbözőbb összevisszaságban történt. Előfordult, hogy nemcsak egy év után, de olykor két év után sem terjesztették be a minisztériumhoz ezek jegyzékét az árverés elrendelése végett. Ennek folytán most

rendeletet bocsátott ki a pénzügyminiszter az eljárás egységesítése és ennek betartása végett.

A nyilvános árverésre bocsátandó áruk leltári jegyzékét a vámtörvény 120. szakaszában meghatározott személyek jelenlétében kell felvenni és ezt a jelenlevők aláírásával hitelesítik. Nem lehet azonban egyszerűen a raktárjegyzék beírása alapján bevezetni ebbe az árverési leltárba az egyes árucsoportok tartalmát, hanem

meg kell állapítani a valóságos tartalmát, hogy kizárt legyen az az eshetőség, hogy az árverésen megvett és átadott csomag tartalma és mennyisége nem az, amit a vevő gondolt.

A fél által át nem vettnek tekintendő és

bírság címén visszatartott áruk az elárverelendők jegyzékébe nem foglalhatók addig, amíg a felvett és a minisztérium vámigazgatóságához felterjesztett jegyzőkönyv jóváhagyása vissza nem érkezik.

Kivétel csak a romlandó árukra teendő, ezek a vámtörvény idevonatkozó rendelkezéseinek megfelelően haladék nélküli elárverelendők. Olyan áruk, amelyek kivitele tilos, nem vehetők fel a kivittel kapcsolatos árverési leltárba.

Az árverések megtartására a vámvezérgazgatóság tüzi ki a határnapot és ezt közli az illetékes vámhivatallal, amely köteles a határidőt legszélesebb körben közhírré tenni. Értesítést kell küldeni az UGIR-nak és a helybeli kereskedelmi és iparkamarának, hogy ezek a közlést tovább adják a kereskedőknek és az iparosoknak. Ha nyersanyag, vagy ipari félgyártmány kerül árverésre, a vámhivatal értesíteni köteles az ezek feldolgozásával foglalkozó vállalatokat, hogy részt vehessenek a nyilvános árverésen.

Az árverést ott, ahol árútzsde van, mint tehát Temesvárott és Aradon is, az árútzsdén kell megtartani, máshol a vámhivatalnál. Az árverést kivétel nélkül a tőzsdei szindikusz vezeti.

Az első árverési határnapon a kikiáltási ár az összes behozatali illeték összegénél magasabb összeggel kezdődhetik csak el. Eredménytelenség esetén újabb árverést kell kifizetni és ezen a behozatali illetékek összegénél kezdődhetik az árajánlás. Ha ez el nem érhető, akkor az árverést beszüntetik és az áru az állam tulajdonába megy át.

Kifagyás — Felfagyás

Irta: SZÜCS PAL

Gazdáink e két fogalmat gyakran összecserélik, sőt vannak olyanok is, akik e két fogalom között különbséget nem ismernek, ezért engedjék meg nekem, hogy ezen kétféle kártételről felvilágosítással szolgáljak.

Kifagyás keletkezik akkor, ha a növény levelein kívül a gyökér-korona is fagyás következtében szürke, sötétbarna, esetleg fekete színt vesz fel. Utóbbi a teljes kifagyás jele. A kártétel arányát úgy állapítjuk meg, hogy kivágunk egy téglagyorszerű darab vetést, azt bevisszük fűtött szoba vagy más meleg helyiségbe, ahol néhány napon belül a még életképes növény kizöldül. Ha a kizöldülés legfeljebb 80%, akkor elégséges, ha a vetést keresztül-kasul nehéz fogas boronával boronáljuk, nem lesz kár, ha néhány tövet a borona kitép, annál nagyobb lesz a bokrosodás. Ha csak 60% zöldelt ki, akkor szórjunk ki egyenletesen 50 kg. mézsnitrogént vagy más lehetőleg gyorsan ható nitrogén műtrágyát és még aznap jól boronáljuk be, hogy a földdel alaposan összekeveredjék. Amennyiben a kifagyás kártétele a 60%-ot meghaladta, akkor célszerűbbnek látom a kiszántást és tavasszal való bevetését és

pedig valamely olajos mag vagy szükség szerinti takarmány termelését ajánlom.

Felfagyás keletkezik akkor, ha fagyos időt hirtelen enyülés követi. A föld hideg behatásra összehúzódik vagyis a térfogata csökken, míg a meleg a földre tágító hatással van, ami a térfogatot emeli, ezen emelkedés fölfelé menő irányzatot vesz és a búza vagy más növény tövét elszakítja. Erről úgy győződünk meg, hogy néhány helyről pár szálat kiemelünk a földből, a földtől mosás, illetve egy dézsában való áztatás útján mentesítjük és akkor látni fogjuk, hogy a növény gyökere hiányzik. Ezen úgy segítünk, hogyha már a föld megszikkadt, néhez hengerrel lehengereljük, ezzel előmozdítjuk a gyökérsomó és a törzs újbóli találkozását és egybeforrását, rá pár napra 50—70 kg. mézsnitrogén, vagy más lehetőleg gyorsan ható nitrogén trégyát (salétrom-sók) szórjunk ki egyenletesen boronáljuk be még aznap, amint azt már említettem.

Ezeket azért tartom különösen most időszerűnek, mert az idei időjárás a fentebb vázolt kártételeket előmozdítja és gondoskodásunkkal ezeket a károkat megelőzhetjük.

A romlandó közszükségleti cikkek jövedelmi százaléka

A Kereskedelmi és Iparkamara ezúton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a nemzetgazdasági minisztérium 125144. sz. rendeletével, — megjelent a hivatalos lap február 8-iki, 32. számában, — az alant felsorolt elsőrangú közszükségleti áruknál alapít meg veszteség százalékot, amely százalék a kiskereskedelmi forgalomban a beszerzési árhoz hozzászámítható: 1. Friss gyümölcs, zöldség és hüvelyes 20. 2. Fehér turó (telemea) 15. 3. Másfajta turók 8. 4. Felvágottak 8. 5. Vágott baromfi 10. 6. Tojás 5. 7. Friss hal 15. 8. Olajbogyó 8. 9. Ásványvíz 2. 10. Friss vaj 5. 11. Lámpaüveg 5. 12. Szappan 5 százalék. Az ellenőrzési és tisztességtelen versenyről szóló törvény 5. szakasza és a fenti miniszteri rendelet értelmében, a fenti áruk beszerzési ára a kiskereskedelemben, a következőképpen állapítandó meg: A számla szerinti öt százalék regie költség és a fenti táblázatban felsorolt árucikkek utáni veszteség százalék. Az így kiszámított vételárhoz a kiskereskedőknek joguk van a törvényben megengedett 12 százalék üzleti hasznot hozzászámítani.

— Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75.49—76.59, belgas 23.87—24.22, angol font 567.87—576.15, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.22—3.77, cseh korona 4.68—4.77, svájci frank 31.81—32.29, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincyolc százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendő: drachma 0.90—1.60 és 1—1.62, dinár 2.89—3.05, mára 40.50—49 és 41.50—50, pengő 26.50—27, olasz lira 7.17—7.17, leva 1.60—1.68.

— Só fogyasztásunk és kivitelünk. Az általam sóbányák összesített kimutatása szerint Románia 1939 évben 374.305 tonna só termelt ki az előző évi 369.883 tonna ellenében. A belső fogyasztás 1939 évben 21.555 tonnával nagyobb volt, tehát 7.71 százalékkal emelkedett. A kivitel a nemzetközi változások folytán kevesbedett.

— Mezőgazdasági gépek Németországból. A földművelési miniszter német gépgyárak képviselőivel részletes tárgyalásokat folytat mezőgazdasági gépek és szerszámok szállítása tárgyában. A tárgyalások főképpen a kedvezőbb fizetési módokat körül forognak.

FEBRUÁR 15	Világnézeti	ESTE 9 ÓRA
	előadás-	
	sorozat	
	a IV. ker. kat. fiúiskolában Török László beszél Nagy emberek nagy szenvedések címen	

A kereskedelmi és iparkamara mult évi tevékenysége

A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága Giurcaneanu Eduard elnöke alatt ülést tartott, amelyen a bizottsági tagok teljes számban megjelentek. Arzenovici Zoltán titkár előterjesztette a kamara mult évi működéséről szóló jelentés tervezetét, amelyet a bizottság tudomásul vett. Elhatározta a bizottság, illetékes helyen közbenjár és kérni fogja, hogy a burgonyát is vegyék fel azon cikkek közé, amelyeknek eladásánál a kiskereskedőknek jogában áll bizonyos százalékot az árhoz hozzáadni az áru romlása címen.

Az ideiglenes bizottság azután kedvező véleményt adott Erdei Jenő és felesége, valamint Steinbach András, temesvári lakosok igazolványa ügyében. Italmérségi engedélyt kértek és kedvező véleményt adott a kamara Werler József dattal. Wambach József keglevicsi és Kubitz Frigyes szabadfalui lakosok részére. Négy házaló kereskedelem és két képesítés alóli felmentés ügyében, valamint tizenkét cégbejegyzési kérvény tárgyában is kedvező véleményt adott a bizottság. Végül Maurer József gyarmatai lakosnak gabona és állatkereskedelem, Spann Johanna lakos részére pedig tojáskereskedelem folytatására megadták a végleges cégműködési engedélyt.

— A devizatorvény előtti külföldi devizaszámlák szabadok. A temesvári itelotabla rendkívül érdekes ítéletet mondott ki egy ottani kereskedő ellen folyt deviza bűnügyben. A kereskedőnek az 1938 május 18-i devizakorlátozó törvény kihirdetése előtti időből deviza letétje volt külföldön és ennek a tervére leveleiben utasítást adott párisi megbízottjának arra, hogy ott román állampapírokat vásároljon neki. Emiatt büntető eljárás indult meg és az ügy felbontás folytán a temesvári táblánál került elintézésre. A tábla, mint tudósítasunk jelenti, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvény kihirdetése előtt, tehát jogszérien jött létre a külföldi devizaszámla, ennélfogva arról jogosan rendelkezett a tulajdonos és így nem büntethető.

— Intézkedések az új napraforgó termelésről. Az olajmagvak nagy elmozdítása és kiviteli jelentőségénél fogva a jövő termelést már most előkészíti a földművelési minisztérium. A két legfontosabb kérdés: új termelő területek bevonása és a belföldi szükségletnek normális áron való biztosítása a külföldi kereslet folytán emelkedő árak mellett. A nemzetgazdasági minisztériumban is tárgyalások folytak ez ügyben az olajtermelő vállalatokkal. Ezek javaslatokat és kívánásaikat emlékiratban terjesztik be a minisztériumhoz és ennek figyelembe vételével kerül kidolgozásra az új termelési és értékesítési rend előkészítés alatt álló törvénytervezete.

— Munka nélküli munkanapok a mezőgazdaságban. Egy kutató magángazda összeállítást készített arról, hogy a romániai mezőgazdasági munkákban dolgozók, akiknek a lélekszáma 10.320.308, átlag 240 évi munkanap mellett 2 milliárd munkanapot dolgozhatnak. Ezzel szemben a tény az, hogy a valóságban több, mint egy milliárd munkanap, tehát 53.44 százaléka az egész munkaidőnek kihasználatlanul marad. Ennek az óriási elvesztett munkaértéknek a lehető megmentése végett igyekeznek most a vidékenként legmegfelelőbb házi iparokat oly módon megszervezni hogy egész falvak, sőt egész vidékek ugyanolyan közszükségleti cikkekkel termeljenek és ezek elhelyezése szövetkezetek útján biztosítva legyen.

= A törökországi behozatalunk fizetése. A Nemzeti Bank közölte a jogosított bankok útján a törökországi behozatalból adós importörökkel, hogy a fizetéseket a román-török legújabb fizetési egyezmény értelmében lei összegben kell teljesíteni a Nemzeti Bank isztanbuli levelező intézeténél. Ennélfogva a megbízott jogosított bank a fizetésre szóló iratokat leíról állítja ki és terjeszti be a Nemzeti Bankhoz, amikor a befizetést teljesíti és csak átszámításként jelöli meg egyben a török-font ellenértéket is, egy fontot 92 leivel számítván.

(=) Ócskavaskészletek bejelentése. A kormány legújabb rendelete értelmében a kétszáz kilón felüli ócskavasmennyiségeket azok tulajdonosai kötelesek bejelenteni. Temesvárott a bejelentés a városi gazdasági hivatalban történik. A bejelentést legkésőbb tizenöt napon belül kell eszközölni.

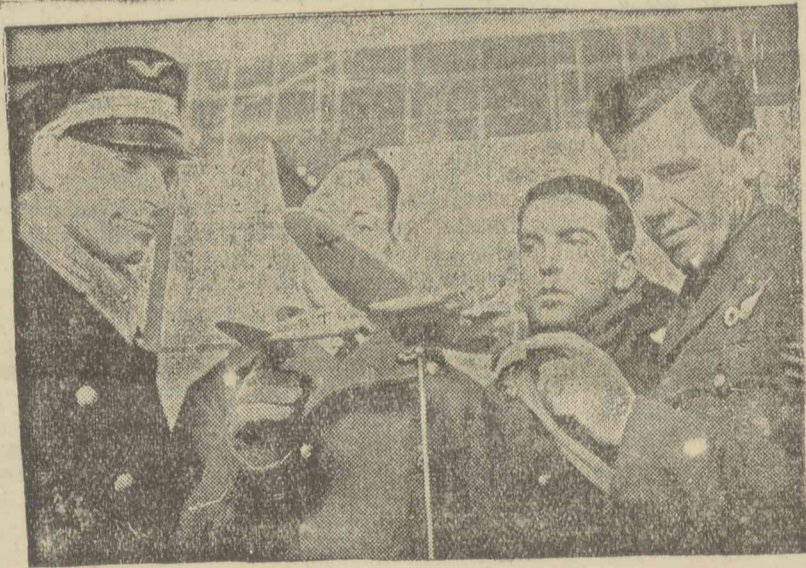
= A tavaszi vetőmagok iránt van kereslet a bánási gabonapiacra, de az üzleti forgalom csendes. A piaci árak a következők: Búza 470, tengeri 380, korpa 330, újab 500, muharmag 850, napraforgómag 850, tökmag 1400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 60 lei zloty 0—19.

= Újabb tea és rizs behozatal. 50.000 kg. angol teának és 250.000 kg. olasz rizsnek a behozatalára kapott engedélyt a szövetkezeti intézet, miután az előzőleg behozott rizs, amelyet itthon dolgoztak fel, teljes mennyiségben forgalomba került, részben a hadserg részére, részben pedig a szövetkezetek útján.

= Rendkívüli hitel kiviteli prémiumokra. A hivatalos lap hétfőn rendelettervényt közölt, amely a nemzetgazdasági minisztériumnak 7 millió lei rendkívüli hitelt bocsát a rendelkezésére a Görögországba kivitt állat és faszállítmányok prémiumainak a fedezésére. Ez a prémium az 1939 június 15 és december 31. közti időben történt szállítások után jár. További 2 millió lei rendkívüli hitelt kapott ugyancsak a nemzetgazdasági minisztérium azon kilogrammonként 1.50 banit tevő gyümölcskiviteli ügyletek prémiumainak fedezésére, amelyek az 1939 évi 1.959 számú minisztertanácsi határozat alapján történtek.

(=) Az új közszükségleti cikkek bejelentése a városházán. A hivatalos lap február 10-iki számában megjelent rendelettervény értelmében — mint már jelentettük — a közszükségleti cikkek jegyzékébe kerültek a következő vasárak: vas, vasbeton, kerékpár, patkóvas, kerekvas, vaspánt, szekértengely, ásó, fejsze, eke, borona, ekekés, kasza, sarló. Mindazok a kereskedők, akik ezeket az árukat forgalomba hozzák, kötelesek minden hónap 1—5 és 15—20. között árjegyzéküket a városi árvédelmi bizottságnak — városháza, első emelet 58. számú ajtó — betérjeszteni. Azokat, akik ennek nem tesznek eleget, a törvény által meghatározott módon büntetik.

= Gyümölcsládagyár Beszarábiában. A kormány a beszarábiai gyümölcstermelés kiviteli lehetőségeinek emelése végett egy ott felállítandó ládagyár terveit készíti elő.

Angol és francia repülők egy gémet gép modelljét vizsgálják

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNŐ

76

— Bocsáss meg, de most már be kell mennem az órára. Pedig szívesen elbeszélgettem volna veled. — Kellő nyomatékkal hangsúlyozta, hogy csak a beszélgetésre helyezi a fősúlyt. — Tudod mit? Gyere el hozzánk ma estére, vacsorára, — igen is, gyere el, — mondotta túláradoan, mintha önmagát is meg akarta volna győzni a vacsora célszerűségéről.

Miroiasa úgy tett, mintha gondolkodna.

— Tulajdonképpen fontos dolgaim lennének. Az ügy meglehetősen sürget. (Ó, mindig csak ez az ügy.) Változásokat is reméltünk... — Mindezt gyorsan hadarta el, bizalmaskodva, de ugyanakkor fölényesen is: — Más dolgok is vannak a világon, nemcsak szerelem, vacsora. Egy kicsit elbeszélgetünk. — Hol is laksz?

— Lupinszkaja 42. Innen az iskolától körülbelül húsz percre.

Aznap délután Isabel és Iván között némi szóváltás keletkezett, egyike ama civódásoknak, amelyek mind sűrűbben jelentkeztek közöttük. Iván már nem is emlékezett, hogy miből indult ki a vita. Ideges ingerlékenységből talán, amely Miroiasa váratlan látogatása után föltöbb indokolt volt. Dühösen nyúlt az étel után, minden falatban ellenséget látott. Isabel pedig azzal a makacs készséggel ült a székén, amelyet Iván legkevésbé volt képes elviselni. Addig mondogatott oda neki hűvösen, amíg felismerte a helyzet komikumát és elkacagta magát. Most újra helyreállt a béke.

— Hát igaz, el is felejtettem mondani, — szólott Iván, szalvétáját gondosan összehajtogatva, — ma estére vendéget jelentek be hozzánk. Szegről-végről rokonom is. Felkérésed az iskolában és akkor meghívtam vacsorára. Van-e kifogásod ellene?

Isabel fölbígyesztette felső ajkát és közbömbösen válaszolta, hogy cselekedjék legjobb belátása szerint.

— Ez az a nő, akiről már beszéltem neked. Miroiasa.

— Úgy? Nem kellene meghívni még valakit? Ha már benne vagyunk.

Iván közbevágott:

— Legjobban szeretném, ha csak mi hárman volnánk. Miroiasa a te eseted egészen. Aki valóban egy más világba való — elgondolkodott s egyik körmével a másikat kaparta. — Azért hívtam meg, mert meg akar ismerkedni veled... Talán mégsem kellett volna, — töprengett magában.

Este nyolc órakor állított be Miroiasa. A két nő figyelmesen nézte egymást. Isabel beismerte, hogy a leány már az első pillanatban jó benyomást gyakorolt reá, noha öltözködését jogosan kritizálhatta.

Miroiasán tegia színűre átfestett szveter volt, haja kuszált, a halántékán kéken tüntek elő az erek, formás lábán olyan cipőt viselt, amely elárulta az olcsó, kész árut. Harisnyája sem állott egyenesen a lábán. Igazán nem fontos. Volt ebben a nőben valami különös, minden előítéllettől mentes vonás, amely feledtette rendtelenségét.

Miroiasa a divánon telepedett meg azonnal és egyik cigarettát a másik után szívta. A lehető legsilányabb minőségű dohány volt, amelyent falun szívnak, de Miroiasa visszautasította Iván finom cigarettáit és a magáéhoz ragaszkodott. A divánon nem ült, inkább feküdt, amelyet azonban Isabel helyénvalónak talált. Ahogy hangot hallgatta őket beszélgetni, abból a fölényes hangból, ahogyan Ivánt kezeltte, megmáshatatlannal az a sejtelve támadt, hogy ezeknek több közük volt egymáshoz, mint holmi rokon kötelék. Egyszerre nagyon is idegesek és nagyon is beavatottak tudtak lenni. Csodálkozva vonta föl szemöldökét.

Sporthírek mindentelől

Az MLSz a KK fennmaradása mellett. A magyar szövetség elküldötte válaszáat Pelikan dr. bizottsági elnöknek, amelyben közölte, hogy a Magyar Labdarúgó Szövetség a KK megrendezése mellett van és azt indítványozza, hogy a résztvevő csapatok számát nyolcra tizenhatra emeljék. Ugyancsak közölte a magyar szövetség azt is, hogy az Európai Kupa mérkőzéseket is meg kell rendezni.

Az Ország Óre intézmény nem engedélyezte az asztali teniszjátékosok jugoszláviai vendégjátékát. Bucuresti válogatott asztali teniszcsapata meghívást kapott Jugoszláviába. A szakszövetség el is fogadta a meghívást, az Ország Óre parancsnoksága értesítette a legfelsőbb sportszövetséget, hogy nem engedélyezi a fővárosi játékosok jugoszláviai vendégjátékát.

Április 14-én bonyolítják le az olasz-román válogatott mérkőzést. Az olasz és a román szövetségek megegyeztek abban, hogy a válogatott mérkőzést éprilis 14-én játsszák le Rómában. A román szövetség ugyanerre a napra tervezi a török válogatott meghívását Bucurestibe. Természetesen ezen a napon a román B) válogatott játszana Bucurestiben a török válogatott ellen. Abban az esetben, ha a török szövetség nem fogadja el az ajánlatot, a román szövetség a szlovák válogatottat hívja meg Bucurestibe.

Pénteken utazik a bucurestii Olimpia Nagybányára. A bucurestii Olimpia vasárnap Román Kupa mérkőzést játszik a Kárpát FC ellen. Egyelőre azonban a vezetőség csapatösszeállítási nehézségekkel küzd, mert Bermoser, Atileanu, Fábán és Cires katonai szolgálatot teljesítenek. Ugyancsak kérdéses, hogy Gain és Cuedan részére sikerül-e szabadságot kieszközölni. Egyébként a fővárosi csapat pénteken utazik el Nagybányára.

Elmarad a temesvári Duna Serleg értekezlet? Az érdekelt szövetségek meghatalmazottai úgy határoztak, hogy a Duna Serleg értekezletet február 17 és 18-án Temesvárott tartják meg. Valószínű azonban, hogy az értekezlet vagy elmarad, vagy pedig halasztást szenved, mert eddig sem Budapest, sem pedig Belgrád nem jelentették be részvételmüket.

Az edzőiskola két növendéke résztvesz a válogatott csapat külföldi mérkőzésein. A labdarúgószövetség úgy határozott, hogy a jövőben az edzőiskola két növendéke elkíséri a válogatott csapatot külföldre és a gyűró szerepét töltik be.

Taris volt európai úszóbajnok újra amatőr lett. Jean Taris, a közismert európai úszóbajnok újra amatőr lett és vasárnap már versenyzett is. A kétszáz méteres távon nagy harc után győzött Nahacho ellen.

— Megnézlek magamnak benneteket, — mondotta Miroiasa, nem törődve, hogy kegyetlen szökimondásával megbánthatja őket, — hiszen amúgy sem lesz alkalmam többet így látni ezt a családi együttest.

Iván megkövülten hallgatta, csak Isabel arca telt meg kérdéssel, amely mögött azonban inkább jóakarató és biztató kíváncsiság érződött.

— Ti nem vagytok egymáshoz való! Már úgy értem, Iván, nem való vagy e nőhöz. Ebben a nőben sokkal több a temperamentum, mint amennyit te elbírnál.

Nevetett. Iván is kényszeredetten mosolygott, nehogy azt lássák, hogy rossz néven veszi Miroiasa zabolátlan őszinteségét. Különben is Miroiasát hagyni kell és úgy kell vele bánni, mint a hímes tojással. Ez volt határozott szándéka már akkor is, amikor megívta.

Isabel azonban egyre érdekesebbnek találta Miroiasát. Megérezte, hogy a véleménye Ivánról találkozik az övével. Sejtelve sem volt, hogy Miroiasa sokkal merészebben gúnyolódott Ivánnal, mint azt egy régebbi ismeretség megengedte volna. Ivánban felforrta a vér. Gyűlölettel nézte Miroiasát, aki azonban merev, kutató pillantását nem óhajtotta észrevenni.

— Meg kell mondanom azonban, — szólott Miroiasa nagylelkűen, — hogy én szeretem Ivánt. Nagyon jó fiú, a légynek sem árt, csak az a baja...

— Csak? — vágott közbe Isabel sürgető érdeklődéssel.

— ...hogy ötven évvel korábban, vagy még inkább ötven évvel később kellett volna születnie.

Isabel rázta a fejét, nem értette. Iván azonban kiolvasta Miroiasa szeméből, hogy e korszakban időszerűtlennek tartja „polgári” mivoltát, amely, mint valami édeskes glazúr, tapad rá erre az egész környezetre. Már ott tartott, hogy élesen reápirít. — És ezt te mondd? Te,

ÚJ KÖNYVEK

— **Willer József dr.: Rendszeres angol nyelvtan.** Willer József dr., az aberdeeni egyetem magisztere, tehát az angol nyelvtanítás illetékes képviselője. Lingua kiadásban megjelent új rendszeres angol nyelvtana az angol nyelvtanulásnak nehezebb részét, az alaktant dolgozza fel és pedig olyan könnyű módon, kitűnő összefoglalással és rendszerrel, hogy abból mindenki magánúton megtanulhatja a nyelv alapjait. Willer dr.: Rendszeres angol nyelvtan (Alaktan) Lingua kiadásban, szép kiállításba fűzve 119 lei, kötve 153 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj.

— **Stanley Baldwin: Mi angolok.** Stanley Baldwin (jelenleg Earl Baldwin of Bewdley) Neville Chamberlain közvetlen elődje volt Nagy-Britannia miniszterelnöki székében. Közel harminc esztendő politikai pályája, amely az első világháborút megelőző évektől majdnem a második világháború küszöbéig terjedt, Anglia újkori történelmének egyik legvilharosabb korszakára esik. Tartalmából kiemeljük: A szabadság fátyla. Nemzeti jellemünk. A szabadság: életemünk. Az igazi demokrácia. Valóság és nemzeti élet. A béke útja. A lelkek megnyerése. Stanley Baldwin: Mi angolok fűzve 82 lei, kötve 119 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj.

— **Vidám nyelvórák tanító nélkül.** Dr. Honti Rezső új angol nyelvkönyve a „Vidám nyelvórák tanító nélkül” sorozatában jelent meg és Byssz Robert rajzai gazdagítják és teszik hasznosabbá és élvezetessé. Eleven, hűsből-verből való kifejezéseket tanít, a mindennapi élet hajlékony, változatos beszédmodorát, minden papírizú merevség és nagyképűség nélkül. Kezdeknek: könnyű, vidám és kényelmes módszer. Haladóknak: a legkellemesebb ismétlés és sok tudnivaló. Lingua kiadásban fűzve 165 lei, kötve 214 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj.

— **Kodolányi János: Ormánság.** A magyar sors mélységeinek egyik legbeavatottabb ismerője és feltárója Kodolányi János. E kötetben három regényét, a Szép Zsuzskát, a Börtön-t és a Kántor József megdicsőülését foglalta össze az író. Az alakok megkapó rajzán, a történések mozgalmasságán keresztül mindennél mélyebben világítanak be a regények a falu szerelmi problémáiba, az egyke, a földéhség, és a szektajárvány által kikezdtet orománsági nép életébe. Az „Ormánság” Athenaeum kiadásban jelent meg, igen szép kiállításban 361 lapon. Ára fűzve 158 lei, kötve 198 lei, minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj.

aki tudod, hogy tulajdonképpen „hősiesebb” vagyok nálad és mindannyiatoknál is, mert meggyőződésem ellenére engedelmeskedem a parancsaitoknak. — De lakatot tett a szájára és csak kétkezőn nézegette.

Isabelnek fúrta az oldalát, hogy megtudja, milyen kapcsolat is lehetett közöttük. Egy cseppet sem haragudott volna, ha kiderül, hogy Miroiasának viszonya volt Ivánnal. Igazán nem kívánhatta, hogy Iván szűzen lépjen be a házasságba. Ha Iván természetére gondolt, magától értetődőnek tartotta, hogy azok a nők fölényeskednek vele szemben, akiknek alázatos szerelemmel hódolt.

Iván elkapta Isabel gyanakodó pillantását. Ebben a pillanatban fogamzott meg benne, hogy elmondja mindazt, amiről eddig hallgatott: hogy meg lett volna a bátorsága megülni Dariert és nem rajta múlott, hogy nincs meg a regényes „hőstette”. Majd meg fogja mondani, hogy mi az a kapcsolat voltaképpen, amely őt Miroiasához láncolta és fogva tartja még ma is. Erre azonban nem került sor, mert a másik szobában már betálatk.

Isabel kivételesen jó hangulatban volt. A vacsoránál a zsíros ételekhez bort is ittak. Erős, édeskés bort, mohón, mert Isabel folytonosan koccintásra szólította fel őket, mintha siettetni akarta volna: vesziék el belső fegyelmességüket és vele együtt felszabaduljanak. Ma este ugyanis ezt „határozta” el.

Az ital meg is tette a hatását... Miroiasa hangja, — talán az italtól, — ismét érdekességet vett föl. Isabel hozzáült a kanapéra. Nézte szabálytalan és mégis szép arcát és kereste, honnan ered kifejezésének szokatlan férfias volta. Rájött, hogy a leány magas homloka volt az, amely egyedül fejezett ki határozott nyersséget.

— Illetlen voltam, hogy kritikát gyakoroltam felettetek, holott ahhoz nem volt semmi jogom? — kérdezte Isabeltől és most ő igyekezett puhatólni Isabel lelkében.

— **Guy de Pourtalés: Berlioz élete.** A Rákóczi-induló lángeszű ujraköltőjének, a XIX. századi francia zene leghatalmasabb egyéniségének, Hector Berlioznak életsorsa talán minden művészkálváriák közt a legmegrázóbb és legfájdalmasabb. Állomásain úgy vezet végig bennünket Guy de Pourtalés, hogy úgyszólván nem kell élnie a regényes életrajzírók kiegészítő „szépirodalmi” módszereivel. A könyv mégis regény, még pedig a legérdekesebbek egyike, amellyel irodalom a javából. A páratlanul nagyvonalú és mélyreható ábrázolási mód plasztikusan dombortítja ki a hős életében szerepet játszott férfiak és nők, barátok és ellenségek, hitvesek és szeretők, császárok, hadvezérek, újságírók és muzsikuskok testi-lelki valóságát. Tökéletes és felejthetetlen képet kap az olvasó erről a kudarcokban, szenvedésekben és csalódásokban megdicsőült, tragikus Don Quijote-utódról. Berlioz élete az Athenaeum kiadásban jelent meg és szép kiállításban, egészvásznonkötésben 198 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, FEBRUAR 15.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13: Ciolan Mircea éneklő fűrészen ad elő. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Szalónzene. 14: Rádió ujság. 14.20: Szalónzene. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.15: Isar Octavian énekel. 19.30: Hangverseny. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Gutianu Emilia énekel. 20.45: Rádió ujság. 21: Szimfónikus hangverseny. 21.40: Rádió ujság, sporthírek. 23: A világ nagy zenekarainak hangversenye, hanglemezzel. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Elbeszélés. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.40: Jazz-zene. 15.30: Hírek. 17.15: Ruszin hallgatóknak. 17.45: Idő, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Előadás. 18.45: Ma-

gyar tánclemezek. 19.50: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Cigányzene. 21: Előadás. 21.30: A rádió szalónzenekara. 22: Kautyi negyedóra. 22.40: Hírek. 23.10: Vonósnegyes. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25: Cigányzene. Budapest II. 18.15: Hegedű hangverseny. 19.20: Angol nyelvoktatás. 19.50: Cigányzene. 20: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22: Cigányzene. 23: Időjárás.

PÉNTEK, FEBRUAR 16.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Cristea Ionel zenekara hangversenyez. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Hanglemezek. 14: Rádió ujság. 14.20: Filmzene hanglemezzel. 14.50: Rádióhírek, különféle közlemények. 15: Maloescu emlékünnepe közvetítése. Radio Romania. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.35: Közvetítés a Román Operából. 21: Rádió ujság. 21.50: Rádió ujság. 22.25: Sporthírek. 23.15: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Előadás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazené. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltóra. 17.45: Idő, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Előadás. 18.45: Votisky Alice magyar nótákat énekel. 19.50: Csevegés. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Fidelio. 21.50: Hírek. 23.25: Időjárásjelentés. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25: Magyar tánclemezek.

Budapest II. 19.20: Gyorsírótanfolyam. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Mindenből egy keveset. zenés egyveleg. 22.15: Előadás. 23.45: Időjárásjelentés. 22.50: A rádió szalónzenekara.

Magyar nyelvű hírek. 18.30: Reichsender Böhmen (269.5 m és 21 m röv. hull.) 18.50: Pozsony. 20: Toulouse (328.6 m.) 20: Reichsender Böhmen (269.5 m és 31 m röv. hull.) 21.18: Róma II. (244.3 m) és Róma RH (21.15). 22.15: London National (261 m) és rövidhullám TSA (48.50 m), GRX (30.96 m). 22.15: Bucuresti, 23.15: Reichsender Böhmen. 23.45: Pozsony. 23.45: Belgrád (437.3 m és 49.2 m röv. hull.) 23.50: Besztecobánya. 23.45: Toulouse (328.6 m) és Strassbourg (349.3 méter.)

Isabel tagadó mozdulatot tett. Iván neki támaszkodott az asztalnak és gondolatban összehasonlította kettőjüket.

— Iván azt mesélte nekem, hogy te forradalmár vagy. Bocsáss meg, hogy én ezt ilyen jámbor naivitással ismétlem, mintha csak annyit mondanék, divatszalonod van a sarkon. De hát hogyan fejezzem ki magam? Fel kell tételeznem, hogy meg tudom mérni magamban ennek a szónak a súlyát.

Miroiasa szeme élesen villant fel Ivánra. Iván azonban ezúttal nem jött zavarba és szárazon felelt:

— Isabel előtt nekem nincs titkom. És nem is kételkedhetsz, hogy Isabelben a mi ügyünk olyan mélyen van eltemetve, mint a sirban.

— A mi ügyünk... Isabel figyelmesen rezent fel e szóra. — Hogyan? Iván erről sohasem beszélt. — Iván azonban átnyúlt az íróasztalon és látszólagos közönyt játszott kezdett a papírvágó késsel, amelyet Isabel vett neki karácsonyra.

Miroiasa minden gyanúját legyőzte a rokonszenv, amelyet Isabellel szemben most érzett. Az ő fülét sem kerülhette el az a mélységesen őszinte érdeklődés, amely kicsengett Isabel hangjából.

— Nem csinállok titkot a multamból. Sejtmem sincs, hogy Iván mit mondott el rólam. De a mi dolgunk magunk között maga az őszetartozás nagy természetessége. Viszont ezekről borgőzös hangulatban nem beszél az ember. Ennek másutt és máskor van az ideje.

Am lehetetlen volt kitérnie e beszélgetés folytatása elől. Isabel elmondotta kalandjukat — odaát. Miroiasa tekintetét egykőről a másikra függesztette és közben megöccentette a fejét, mint azok, akik előtűnik jól ismert dolgok lefolyását kísérik figyelemmel. Egész magatartása most más lett, mintha kicserélték volna és lényének idegenszerűségével egyszerre megtelt a szoba. Iván valóban elkésett attól a pillanattól,

hogy új bútoraira és nyolcszáz könyvére terelje a figyelmet.

— Most elmegyek, — mondotta Miroiasa hirtelen, felemelte a kezét, hogy a haját megigazítsa, de ahelyett, hogy rendbe hozta volna, rántott egyet, úgy, hogy még hanyagabbul hullott a nyakára.

— Hova készülsz? — kérdezte Iván. Miroiasa kis habozás után felelt: — Mihailovhoz.

Megint Mihailov! Isabel nyelve eiszibbadt e névre. A legendás Mihailov, a legtöbbet emlegetett szabadságharcos, aki felytonosan a végtelen gyűlölet és végtelen rajongás váltakozó áramkörébe sodródik. Iván elfordította a fejét. Isabel azonban élénk, nyugtalan hangon kérte Miroiasát, hogy beszéljen Mihailovról. Ő, nem akar megtudni semmi „titkot” — Isten őrizz! — de szertné, ha ő, aki ismeri, leírná neki azt a titokzatos férfiút, aki már annyiszor foglalkoztatta őt gondolatban.

Miroiasának fel sem tűnt ez a szokatlan lelkeség Isabel részéről. Elnézőn, mint egy magaslátról, mosolygott le reá.

— Nem is képzeld, hogy mennyire szerencsésnek tartalak, mert ismered. Bizonyára már néhányszor találkoztál vele.

— Nem láttam négy éve. Mit akarsz megtudni róla? Magas, fekete férfiú, olyan, mint a mi fajtánkból bárki más. Hasonlít Ivánhoz, csak más, egészen más. Csodálatosan lenyűgöző ereje van annak, amit csinál. Az ember érzi, hogy az úgy a legjobb kezekben van letéve.

— Nem a nő beszél te belőled is?

— Már vártam ezt a kérdést. Sajnálnod kell, — ő nem törődik a zasszonyokkal. A nő számára nem több, mint egy pohár víz. Hogy eloltsa a szomjúságát.

Isabel helyeselt és ha nem is az eszével, de lényének mélyebb rezgéseivel, Iván marasztalta Miroiasát.

(Folytatjuk)

Rovásos kópjafa kerül Tar Mihálynak, az ősi magyar írás utolsó mesterének hantja fölé

A siremléket unokája faragja és állítja föl

Nemrég cikkben emlékeztem meg az elhunyt Tar Mihály omori gazdáról, aki nyolcvan esztendőskorában halt meg és magával vitte a régi magyar elődök írásának, a rovásnak gyakorlati tudását. A magyaroknak Ázsiából magukkal hozott írását ma már csak tudományos könyvek őrzik. Tar Mihály volt az utolsó, aki ezt a parasztemberek és juhászok végtelen sora által rája öröklődött írást mint a föld egyszerű fia ismerte és használta. Halála után sok bot és deszkadarab maradt, amelyekre késével rötta fel jegyzeteit jobbról-balra haladó sorokban évszázadok előtt elhalt apák és nagyapák írásjegyeivel. Ezenkívül hagyatékában találtak rengeteg levelet, amelyet Király Pál budapesti nyelvtudóssal és a Magyar Tudományos Akadémia több kiváló tagjával az ősi módon írt betűkkel folytatott levélváltása során kapott.

Cikkem befejezésében ezt írtam:

Ha fűrő-faragó iparos volnék, kópjafát állítanék az omori temetőben Tar Mihály egyszerű sírjára. A kópjafa négy oldalára ősi rovásírással belevesném Tar Mihály emlékezetét. Így azonban — miután a modern betűk írása a foglalkozásom — csupán ezzel a cikkel tehetek eleget a kegyeletnek.

Tar Mihálynak azonban hamarosan mégis lesz rovásírással kópjafája. Ezt a rovásírással kópjafát cikkem hatása alatt Tar Mihály unokája, Tar Ferenc készíti és állítja föl nagyapja földi maradványait takaró dombja fölé.

Február 8-iki keltezéssel Dettáról a következő levelet hozta a posta:

— Tisztelt szerkesztő úr! Meglepett a Déli Hírlapban nagyapámról írt szép megemlékezése, bárha biztosra vettem, hogy az elhalálozás szomorú alkalmából ezt a cikket meg fogja írni. Én, Tar Mihály gazdának Ferenc nevű unokája vagyok. Azon az emlékezetes tizenkét év előtti vasárnap délutánon, amikor szerkesztő úr nagyapámat meglátogatta, én is jelen voltam. Ugy emlékszem rá, mintha tegnap lett volna. Akkor húsz éves asztalos segéd vol-

tam. Később még egyszer találkoztam szerkesztő úrral Dettán.

— Azon a délutánon, amikor a szerkesztő úr nagyapámnál járt és a régi magyar rovásírás szépségeiről és hagyományairól beszélt, elhatároztam, hogy én is megtanulok róni. Nemsokára olvastam szerkesztő úrnak a látogatásáról írott akkori cikket és az elhatározás még jobban megérlelődött bennem. Ezentúl minden szabad vasárnapon leültem az öregapámmal, aki megkezdte a magyar ábécé tanítását, amit én meg is tanultam. Azóta tizenkét esztendő telt el, de a rovásírást ma is tudom, bárha a gyakorlatban nem használom. Szegény nagyapám már csak a múlté és már csak az emlékezetben él, miként a rovásírás. A rovásírást, amelyet nagyapámtól tanultam, őrzöm a lelkemben és olyankor — ne hogy elfelejtsem — a magam mulatságára közmondásokat és nótákat írok az ősi betűkkel. Ha Isten segít, én is továbbadom ezt az írást a gyermekeimnek. A régi házban, Omoron a legidősebb bátyám lakik és nála van nagyapámnak sok régi rovásos írása. Sok újság cikk és rovásírással van többi test-

véreimnél. Az én lakásomon üveg mögött bekeregetve lóg az ősi ábécé, amely valamikor nagyapám szobájának falán függött.

— A jövő héten Erdélybe indulok, Kézdivásárhelyre. Az a gondolatom támadt, utána járok, ismerik-e Erdélyben a rovást? Erre a gondolatra az indított, hogy a székely nép nagyon jól megőrizte ősi szavait, viseletét, hagyományait. Erdélyben majd körülnézek és puhatólom egy kicsit, van-e ott tán valaki, aki még ismeri elődeink írását. Hátha szerencsém lesz és a sors összehoz ilyen emberrel.

— Szerkesztő úr elgondolása a kópjafáról teljesen azonos az én elgondolásommal. Hacsak valami közbe nem jön, ezt a rovásos kópjafát megcsinálom és magam viszem el Omorra, hogy az ottani temetőben nagyapám sírjára állítsam. Mint asztalos fűrő-faragó iparos vagyok és így mesterségemmel élek, amikor ezt a kópjafát megcsinálom. De ebben nemcsak az iparos kézzárása vezet majd, hanem a nagyapám iránti kegyeletes megemlékezés és a régi népi hagyományok iránti szeretet is. Mihelyt hazatérek Erdélyből, azonnal nekifogok a munkának.

— Még egyszer köszönöm a nagyapámról való megemlékezést. Jó egészséget kívánok és maradok tisztelettel: Tar Ferenc.

Eddig a levél.

Nincsen mivel megtoldanom.

Az ősi magyar rovás iránti lelkesedés és a nagyapá iránti rajongó szeretet, amely Tar Ferenc levélből kisugárzik, erős biztosíték arra, hogy a rovásírással kópjafa rövidesen odakerül Tar Mihály sírja fölé.

Kubán Endre

A minden képzetelet felülmuló hóvihár ezer községet zárt el a külvilágtól Magyarországon

Budapestről jelentik: A hétfőn keletkezett hóvihár még ma reggel is tombol.

Az itéletidő, aminőre évtizedek óta nem volt példa, leküzdhetetlen akadályokkal borította el az egész országot.

Az országuti közlekedés teljesen szünetel. A MÁV 71 vasuti állomáson leállította a forgalmat és ugyancsak megszűnt a vidéki autbuszközlekedés is.

A legtöbb város és ezer község hermetiku-

san el van zárva a külvilágtól.

Budapest élelmiszer állatásában egyelőre nincs fennakadás. Tegnap óta 5000 munkás dolgozik a hó eltakarításán.

Hirdessen a Déli Hírlapban

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094 sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskereső, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közzelhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik. (Corse mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Alkatmazas

Házmester-párt keresek, a férfi foglalkozását folytathatja, az asszony teljes háztartásbeli munkát végezi. Fizetés: 500 lei havonként és teljes ellátás az asszonynak és egy szobakonyhás ingyen lakás. Jelentkezni III., Str. Ion Vasii 26. háztulajdonosnál. 650

Lakas

Ötszobás lakás I. emeleti, 5 szobás lakás II. emeleti orvosi rendelő; vagy irodai célokra alkalmas, 3 szobás lakás II. emelet, modern, déli fekvésű május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Emeletes modern villa, egy lakás, kályhafűtéssel havi 4200 lei plus mellékdíj a Belváros központjában május 1-re kiadó. Érdeklődni: Mihail, Str. Lonovici 1. Telefon: 16-10. 634

Bérebádó a Färber-házban I., Bulev. Regele Ferdinand 4 sz. alatt több 2 szobás lakás. Felvilágosítást nyújt Kun Ferenc dr. ügyvéd irodája ugyanott. Telefon: 25-31. 642

Háromszobás kertés családi házat május 1-re Erzsébet, vagy Józsefvárosban kívénnek. Cím: Roman Péter, Parta. 647

Modern ötszobás lakás, szép és tágas mellékhelyiségekkel a Coronini tér 4 szám alatt május 1-re kiadó. 625

Autas-velei

Ebédloasztal és egy jókarban lévő szürke öltöny jutányosan eladó. IV., Str. Bolinteanu 14. 823

Eladó egy 8-as MÁV cséplőgarnitúra 1910-beli, 5 és fél légkörnyomással bíró kazán, láncos magánjáró. Bratan Rafael Besenova-Veche, házszám 1211 646

Igen szép, modern hálószoba keményfából, belül madárjávör, kívül fehér schleiflack, előnyösen kapható. Mikó, Lloydstor 7. 644

Jutányosan eladó Kardostelepen 120 négyszögletes teleknyvezett telek házsal. Üzletnek igen alkalmas. Közlekedés a kiadóban. 1864

Eladó egy Patéfon 25 lemezzel Érdeklődni circ. IV. Tudor Vladimirescu No. 31. Házmasternél. 567

Különféle

Elveszett az adott cím, kérem az új regáti címet közölni, hogy az üzleti összeköttetés ne szakadjon meg. E. Zöldy. 643

A LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR 1940

Kezdődik: marcius 3-án

Felvilágosítást nyújt a LE PZIGER

MESSAMT LE PZIGER

(Német ország), vagy a tiszteletbeli képviselő: E. v. Angerbauer, Timiso-ra I., Gen. Preporgescu 2. Telefon: 25-36

50 százalék utazási kedvezmény

a német birodalmi vasutakon!

